

Geweldsaanwendingen door politieambtenaren in 2024

Rapportage cijfers en duiding

Door
Afdeling
Versienummer
Datum
Kenmerk
Status
Rubricering

Programmateam Stelsel Geweldsaanwending
Stelsel Geweldsaanwending
0.15
28 april 2025

Definitief
Niet Vertrouwelijk

Samenvatting

Er was in 2024 sprake van in totaal 3.065.196 unieke incidenten van politie-inzet. Bij 22.732 unieke incidenten was er sprake van geweld door de politie.¹ Dat betekent dat er in 0,74 procent van het totaal aantal door de politie behandelde incidenten geweld door de politie is aangewend. Door 12.005 unieke politieambtenaren werd bij deze incidenten 36.151 keer geweld aangewend. Bij deze geweldsaanwendungen werd 41.942 keer gebruikgemaakt van een gewelddmiddel. Tijdens een geweldsaanwending kunnen één of meerdere gewelddmiddelen worden gebruikt.

De cijfers lijken zich in 2024 min of meer te stabiliseren ten opzichte van voorgaande jaren. De toename van zowel het aantal incidenten met geweldsaanwending, het aantal geweldsaanwendungen zelf, het aantal daarbij betrokken verschillende politieambtenaren en het aantal gewelddmiddelen dat daarbij wordt ingezet, lijkt in 2024 te zijn gestopt (zie tabel 11).

De geweldsaanwendungen hebben in 2024 geleid tot 33.912 gewelddmutaties en 2239 gewelddregistraties. Deze 2239 gewelddregistraties zijn in het zogeheten beoordeelingsproces gebracht en er zijn in totaal 1510 gewelddregistraties beoordeeld. Daarvan is gebleken dat bij 1215 beoordeelde gewelddregistraties het oordeel was dat het aangewende geweld paste binnen het wettelijk kader en vakmanschap en daarmee dus voldeed aan het toetsingskader.

Bij 295 gewelddregistraties was het oordeel dat er niet of slechts ten dele werd voldaan aan het toetsingskader. Als een gewelddregistratie door de politiechef is beoordeeld als 'niet voldaan aan (onderdelen van) het toetsingskader', dan betekent dat niet per definitie dat deze geweldsaanwending ook onrechtmatig is.

Tabel 1: Aantal incidenten, betrokken politieambtenaren, geweldsaanwendungen en gewelddmiddelen per organisatorische eenheid in 2024²

Eenheid	Incidenten	Betrokken politieambtenaren	Gewelddsaanwendungen	Gewelddmiddelen
Amsterdam	2830	1423	4397	5089
Den Haag	3196	1592	4956	5688
Landelijke Expertise en Operaties	384	274	608	727
Landelijke Opsporing en Interventies	20	14	22	25
Limburg	2000	850	3304	3663
Midden-Nederland	2145	1200	3223	3727
Noord-Holland	1491	847	2274	2579
Noord-Nederland	1772	972	2593	3043
Politieacademie	5	5	5	5
Oost-Brabant	2024	916	3710	4340
Oost-Nederland	3287	1772	4872	5646
Politiedienstencentrum	19	14	19	24
Rotterdam	2123	1342	3637	4424
Staf Korpsleiding	4	3	4	5
Zeeland-West-Brabant	1636	847	2527	2957
Totaal	22.936	12.071	36.151	41.942
Totaal uniek	22.732	12.005	36.151	41.942

¹ De benoemde getallen in deze zin komen voort uit twee datasets die niet compleet op elkaar aansluiten in de wijze waarop geteld is. De aantallen 'unieke incidenten' en 'unieke incidenten waarbij geweld is gebruikt' in deze vergelijking dienen derhalve als indicatief te worden beschouwd.

² De geweldsaanwendungen van de Dienst Speciale Interventies (DSI) zijn niet meegenomen in deze tabel.

In 2024 zijn er in totaal 22.732 unieke incidenten geweest waarbij geweld is gebruikt. Doordat er bij een incident soms meerdere eenheden aanwezig zijn, komt de optelling van het aantal incidenten (Totaal) hoger uit dan het unieke aantal (+204).

In totaal hebben er 12.005 unieke politieambtenaren geweld gebruikt in 2024. Doordat politieambtenaren soms ook onder een andere eenheid registreren, komt de optelling van de betrokken politieambtenaren (totaal) hoger uit (+ 66).

Tabel 2: Aantal geweldsmutaties en geweldsregistraties en het relatieve aandeel van de geweldsregistraties op het totaal aantal geweldsaanwendungen (%) per organisatorische eenheid in 2024

Eenheid	Geweldsregistratie	Geweldsmutatie	Relatief
Amsterdam	162	4235	3,7%
Den Haag	296	4660	6,0%
Landelijke Expertise en Operaties	91	517	15,0%
Landelijke Opsporing en Interventies ³	2	20	9,1%
Limburg	117	3187	3,5%
Midden-Nederland	162	3061	5,0%
Noord-Holland	67	2207	2,9%
Noord-Nederland	264	2329	10,2%
Politieacademie	1	4	20,0%
Oost-Brabant	137	3573	3,7%
Oost-Nederland	324	4548	6,7%
Politiedienstencentrum	1	18	5,3%
Rotterdam	472	3165	13,0%
Staf Korpsleiding	1	3	25,0%
Zeeland-West-Brabant	142	2385	5,6%
Totaal	2239	33.912	6,2%

³ De DSI maakt deel uit van de Eenheid Landelijke Opsporing en Interventies (LO). In deze tabel is ervoor gekozen de getallen van de DSI niet op te tellen bij de getallen van de LO, omdat deze cijfers op verschillende manieren worden berekend.

Inhoudsopgave

Samenvatting	2
Inhoudsopgave	4
Inleiding	5
1. Inzicht cijfers 2024	7
2. Cijfers eenheden 2024.....	8
2.1 Vuurwapengebruik.....	10
2.2 Dienst Speciale Interventies	11
2.3 Geweld in groepsverband	12
2.4 Externe buitengewoon opsporingsambtenaren.....	12
3. Vergelijking 2021-2024.....	14
3.1 Incidenten, geweldsaanwendingen, politieambtenaren en geweldsmiddelen	14
3.2 Ontwikkeling totaal aantal incidenten en incidenten met GDPA	15
3.3 Doel van een geweldsaanwending	17
3.3.1. Personen met onbegrepen gedrag	17
3.4 Geweldsaanwendingen tegen goederen 2021-2024	18
3.5 Ontwikkeling geweldsmiddelen 2021-2024.....	19
3.6 Ontwikkeling geweldsregistraties en mutaties 2021-2024	20
3.7 Ontwikkeling cijfers DSI 2021-2024.....	20
4. Beoordeling geweldsregistraties	22
4.1 Werking intern proces	22
4.2 Overzicht beoordeling geweldsregistraties door politiechef	23
5. Veiligheid, integriteit en klachten (VIK)	26
5.1 Cijfers interne onderzoeken 2024	26
5.2 Cijfers klachten	27
6. Leerpunten	29
6.1 Inleiding	29
6.2 Leerpunten 2024.....	29
Bijlage 1: Definities	32
Bijlage 2: Stroomschema Beoordelen en leren van geweld	33
Bijlage 3: Jaarrapportage LX externe boa	34
Bijlage 4: Tabel 21	38
Bijlage 5: Tabel 29	39
Bijlage 6: Afkortingen	40
Bijlage 7: Overzicht tabellen en figuren	41

Inleiding

Dit rapport geeft de cijfers en duiding van de geweldsaanwendungen door politieambtenaren (GDPA) over het kalenderjaar 2024. De cijfers zijn bedoeld ter ondersteuning van het lerend vermogen van de politieorganisatie en voor de bedrijfsvoering. Naast een weergave van de cijfers geeft dit rapport⁴ onder meer duiding, een terugkoppeling op de leerpunten en gaat het in op de onderzoeken die op dit moment lopen of al zijn afgerond. De cijfers zijn vooral bedoeld om inzicht te geven in hoe de geweldsaanwendungen zich over de jaren heen ontwikkelen. Die trend wordt niet alleen beïnvloed door de buitenwereld, maar ook door een steeds betere registratie van het geweld⁵ door politieambtenaren. Deze rapportage is gepubliceerd op www.politie.nl en een zelfstandig onderdeel van de *Jaarverantwoording Politie 2024*.

Uit de evaluatie van het interne proces van verantwoorden, beoordelen en leren van geweld, uitgevoerd door de Politieacademie, is naar voren gekomen dat het hanteren van de term ‘niet-professioneel’ door politieambtenaren wordt ervaren als een persoonlijke diskwalificatie van hun hele optreden en niet alleen als de beoordeling van het toepassen van het geweld. Aangenomen wordt dat dit van invloed kan zijn op de gewenste leerhouding. Om die reden is begin 2024 een besluit genomen om vanaf 2024 de terminologie van professioneel/niet professioneel te wijzigen in ‘voldoet aan het toetsingskader/voldoet niet aan (onderdelen van) het toetsingskader.’ De criteria van het toetsingskader⁶ zijn ongewijzigd gebleven.

De cijfers in deze rapportage zijn gebaseerd op de situatie zoals die op 6 januari 2025 bestond (peildatum)⁷. Voor een aantal processen (bijvoorbeeld het advies van de commissie geweldsaanwending en het eindoordeel van de politiechef en de trajecten bij Veiligheid, Integriteit en Klachten (VIK) kan sprake zijn van een overloop vanuit het vorige jaar of naar een volgend jaar. Voor het eerst in deze rapportage wordt getracht hier een scheiding in aan te brengen. Zie voor dat verloop de hoofdstukken 4 en 5. Inherent aan het proces is er ieder jaar sprake van deze doorloop. De bronnen die voor de cijfers zijn gebruikt, zijn onder meer de volgende:

- BVI
- Blueview
- Excelbestand Dienst Speciale Interventies (DSI)
- Rapportage Nederlandse Spoorwegen (NS)
- Delta en Documentum (VIK-cijfers)
- Bronsysteem Arbeidszaken
- Eigen overzichten eenheden
- Onderzoek naar de duiding van jaarcijfers GDPA

De bron Blueview is gebruikt om vier bepaalde geweldssoorten te kunnen verantwoorden:

- Gericht/Gericht houden⁸
- Waarschuwingsschot⁹
- Gericht schot¹⁰
- Ongewilde schoten¹¹

⁴ In dit document is voor de eenvoud gekozen voor de mannelijke aanspreekvorm. Hiermee worden alle genders aangesproken.

⁵ Overeenkomstig art. 1 lid 4 sub b van de ambtsinstructie wordt onder geweld verstaan ‘elke dwangmatige kracht van meer dan geringe betekenis die uitgeoefend wordt op personen of zaken.’

⁶ Zie hoofdstuk 4.1

⁷ Op 6 januari van het jaar worden de cijfers gegenereerd die op dat moment in de systemen staan over de periode 1 januari 2021 t/m 31 december 2024 op basis van de begindatum activiteit ‘I8-geweldsaanwending’ waaraan het formulier RPgeweld is gekoppeld.

⁸ Aantal maal Richten/Gericht houden

⁹ Aantal waarschuwingsschoten

¹⁰ Aantal gerichte schoten

¹¹ “Aantal ongewilde schoten:”

Eind 2023 heeft het korpsmanagementteam (KMT) opdracht gegeven om een onderzoek te starten naar de nadere duiding van de verschillen in GDPA-cijfers tussen de eenheden. Het eerste deel van het onderzoek is kwantitatief van aard. De centrale vraag hierin is hoe we de jaarcijfers uit de GDPA-rapportage beter kunnen duiden en verrijken en of deze duiding, in de vorm van een te ontwikkelen monitor, ook (deels) voor de rapportages van de komende jaren kan worden gebruikt.

Na dit kwantitatieve onderzoek komt een vervolgonderzoek dat vermoedelijk in 2025 start en dat meer kwalitatief van aard is. Onderdeel van dat onderzoek is de nadere analyse op de toename in het aantal incidenten met GDPA, terwijl het aantal geweldsregistraties afneemt en de beoordelingen van de geweldsaanwendingen als 'voldoet aan het toetsingskader' een dalende trend laat zien. Daarnaast zal ook in deze tweede fase het gebruik van het vuurwapen nader worden geanalyseerd; met name het 'richten en gericht houden' laat een dalende trend zien en de vraag is wat daarvan de oorzaak is.

In dit rapport is alvast dankbaar gebruik gemaakt van de eerste resultaten uit de nog te publiceren onderzoeken (hoofdstuk 3). Deze cijfers vallen onder de verantwoordelijkheid van de onderzoekers. Daar waar cijfers zijn gebruikt uit de onderzoeken wordt dit in een voetnoot aangegeven.

Dit rapport laat in sommige tabellen cijfers zien van de Landelijke Eenheid. Deze eenheid is per 1 januari 2024 opgeheven en gesplitst in de Eenheid Landelijke Expertise en Operaties (LX) en de Eenheid Landelijke Opsporing en Interventies (LO). Voor het kunnen vergelijken over de jaren heen is ervoor gekozen voor wat betreft de voorgaande jaren ook de oude benaming van Landelijke Eenheid op te nemen.

1. Inzicht cijfers 2024

Tabel 3: Overzicht totaal aantal incidenten, betrokken politieambtenaren¹², geweldsaanwendingen¹³ en middelen in 2024.

	Totaal unieke incidenten	Incidenten GDPA	Betrokken politie-ambtenaren	Geweldsaanwendingen	Geweldsmiddelen
Totaal	3.065.196	22.936	12.071	36.151	41.942
Totaal uniek	3.065.196	22.732	12.005	36.151	41.942

Kijken we naar de cijfers over 2024 dan levert dat het volgende inzicht op. Er was in 2024 sprake van in totaal 3.065.196 unieke incidenten¹⁴, 22.732 unieke incidenten GDPA waarbij geweld is aangewend door de politie en 36.151 geweldsaanwendingen. In 0,74 procent van het totaal aantal door de politie behandelde incidenten is door de politie geweld gebruikt. In totaal werd er bij deze geweldsaanwendingen 41.942 keer een geweldsmiddel ingezet. Omdat het mogelijk is één of meer geweldsmiddelen tijdens een geweldsaanwending in te zetten, is dit getal hoger dan het aantal geweldsaanwendingen. Deze geweldsaanwendingen hebben in 2024 geleid tot 33.912 geweldsmutaties en 2239 geweldsregistraties.

Deze 2239 geweldsregistraties uit 2024 zijn in het zogeheten beoordelingsproces gebracht. Hiervan zijn in 2024 in totaal 1510 geweldsaanwendingen beoordeeld. Daarvan is gebleken dat bij 1215 beoordeelde geweldsregistraties het oordeel was dat het aangewende geweld paste binnen het wettelijk kader en vakmanschap en daarmee dus voldeed aan het toetsingskader. Bij 295 geweldsregistraties was het oordeel dat er niet of slechts ten dele werd voldaan aan het toetsingskader.

Zetten we 2024 af tegen 2023, dan zien we het volgende beeld:

- Er is een toename van het aantal unieke incidenten GDPA van ongeveer 1 procent.
- Het aantal geweldsaanwendingen is toegenomen met ongeveer 0,5 procent.
- Het aantal geweldsmutaties is toegenomen met ongeveer 1 procent.
- Het aantal geweldsregistraties is afgenomen met ongeveer 8 procent.

Aangenomen wordt dat de stijging van het aantal mutaties kan worden verklaard door een toenemende bewustwording en het zich eigen maken van het correct melden en vastleggen van geweldsaanwendingen in de politiesystemen. Dit zien we met name bij de categorie 'geweld tegen goederen'.

Door de toenemende bewustwording worden er meer geweldsaanwendingen op de juiste wijze gemeld die vallen onder de kwalificatie 'mutatie'.

Uit de bovengenoemde absolute toename van het aantal geweldsaanwendingen en geweldsmutaties en de lichte daling van het absolute aantal geweldsregistraties volgt logischerwijze dat het procentuele aandeel van de geweldsregistraties kleiner wordt.

In Nederland zijn ruim 45.000 politieambtenaren bevoegd om geweld toe te passen.

¹² Onder betrokken politieambtenaren wordt verstaan een unieke politieambtenaar die in 2024 één of meer keren geweld heeft aangewend in een incident.

¹³ Het aantal geweldsaanwendingen is gebaseerd op het aantal i8 registraties in de Basisvoorziening Handhaving (BVH) waaraan een dienstnummer is gekoppeld.

¹⁴ De benoemde getallen in deze zin komen voort uit twee datasets die niet compleet op elkaar aansluiten in de wijze waarop geteld is. De incidenten en i8 hangen niet per definitie samen. De aantallen 'unieke incidenten' en 'unieke incidenten waarbij geweld is gebruikt' in deze vergelijking dienen derhalve als indicatief te worden beschouwd. Het totaal aantal incidenten is niet door BMI (Bureau Management Informatie) gevalideerd.

2. Cijfers eenheden 2024

Tabel 4: Overzicht totaal aantal incidenten, betrokken politieambtenaren¹⁵, geweldsaanwendungen¹⁶ en geweldsmiddelen in 2024 per organisatorische eenheid.

Eenheid	Incidenten	Betrokken politieambtenaren	Geweldsaanwendungen	Geweldsmiddelen
Amsterdam	2830	1423	4397	5089
Den Haag	3196	1592	4956	5688
Landelijke Expertise en Operaties	384	274	608	727
Landelijke Opsporing en Interventies	20	14	22	25
Limburg	2000	850	3304	3663
Midden-Nederland	2145	1200	3223	3727
Noord-Holland	1491	847	2274	2579
Noord-Nederland	1772	972	2593	3043
Politieacademie	5	5	5	5
Oost-Brabant	2024	916	3710	4340
Oost-Nederland	3287	1772	4872	5646
Politiedienstencentrum	19	14	19	24
Rotterdam	2123	1342	3637	4424
Staf Korpsleiding	4	3	4	5
Zeeland-West-Brabant	1636	847	2527	2957
Totaal	22.936	12.071	36.151	41.942
Totaal uniek	22.732	12.005	36.151	41.942

Toelichting

- Bij één incident kunnen meerdere politieambtenaren zijn betrokken die daarbij één of meerdere keren geweld aanwenden en één of meer middelen kunnen hebben ingezet (voor een overzicht van de ingezette middelen, zie tabel 5).
- De cijfers in deze en volgende tabellen worden gepresenteerd op de zogeheten organisatiecode (de telling komt dan op naam van de eenheid waar de politieambtenaar vandaan komt) en niet op die van het werkgebied (dan komt de telling op naam van de eenheid waar het geweld is aangewend). Dit kan ertoe leiden dat publicaties van cijfers door de eenheden zelf (bijvoorbeeld via een jaarverslag) afwijken van de cijfers in dit rapport. De eenheden registreren op basis van werkgebied omdat het werkgebied bepaalt waar een geregistreerde geweldsaanwending behandeld wordt.
- Voor bovenstaande en alle andere tabellen in deze paragraaf geldt dat het aandeel van de externe buitengewoon opsporingsambtenaren (boa's) niet is opgenomen in de tabellen. Deze werkwijze is sinds 2021 van toepassing. De cijfers zijn terug te vinden in tabel 10.
- Specifiek voor 2024 zijn er in totaal 22.732 unieke incidenten geweest waarbij geweld is aangewend. Doordat er bij een incident soms meerdere eenheden aanwezig zijn, komt de optelling van het aantal incidenten hoger uit (22.936) dan het unieke aantal. In totaal hebben er 12.005 unieke politieambtenaren geweld aangewend in 2024. Doordat politieambtenaren soms ook onder een andere eenheid registreren, komt de optelling van de eenheden hoger uit (12.071).

¹⁵ Onder betrokken politieambtenaren wordt verstaan een unieke politieambtenaar die in 2024 één of meer keren geweld heeft aangewend in een incident.

¹⁶ Het aantal geweldsaanwendungen is gebaseerd op het aantal i8 registraties in BVH waaraan een dienstnummer is gekoppeld.

Tabel 5: Aantal en percentage (relatief aandeel) van het totaal aantal ingezette geweldsmiddelen per geweldsoort in 2024

Geweldsoort	Geweldsmiddelen	Relatief
Beanbag	1	0,0%
CS-traangas	6	0,0%
Diensthond	115	0,3%
Dienstvoertuig	338	0,8%
Fysiek geweld (zonder geweldsmiddelen)	23.912	57,0%
Handboeien (als geweldsmiddel gebruikt)	951	2,3%
Inzet beredenen	20	0,0%
Pepperspray	749	1,8%
Schild	257	0,6%
Spuugmasker	1262	3,0%
Stroomstootwapen: afvuren cassette(s)	1100	2,6%
Stroomstootwapen: extra stroom via de pijltjes	180	0,4%
Stroomstootwapen: schokmodus direct op lichaam	14	0,0%
Vuurwapen	1760	4,2%
Vuurwapen: ter hand nemen	728	1,7%
Wapenstok: elektrisch	4	0,0%
Wapenstok: kort	1117	2,7%
Wapenstok: lang	510	1,2%
Wapenstok: uitschuifbaar	1540	3,7%
Waterwerper	2	0,0%
Anders (vrij tekstveld toelichting hulpofficier van justitie (hovj))	7376	17,6%
Totaal	41.942	100%

Toelichting

- In de tabel zijn geweldsmiddelen opgenomen die behoren tot de basisbewapening en middelen die formeel geen geweldsmiddel zijn. Deze laatste middelen (handboeien, dienstvoertuig, schild, spugmasker) zijn nadrukkelijk geen geweldsmiddel. Toch is ervoor gekozen om het gebruik van dit hulpmiddel op deze wijze te verantwoorden wanneer er geweld mee aangewend is.
- De korte wapenstok is alleen nog in gebruik bij de boa's (die geen onderdeel zijn van de cijfers zoals in tabel 5 vermeld). Het relatief hoge aandeel van dit geweldsmiddel wordt veroorzaakt door het feit dat politieambtenaren abusievelijk dit middel hebben aangekruist in plaats van de categorie uitschuifbare wapenstok.
- De beanbag wordt enkel door de specialistische eenheid DSI gebruikt. De in de tabel opgenomen aanwending betreft een registratiefout. De DSI rapporteert separaat in dit rapport.
- Na een pilotjaar, vier jaar verlengde proef in drie politieteams en een gedegen voorbereiding, is de politie sinds 2022 gestart met de landelijke uitrol van het stroomstootwapen binnen de basispolitiesorg. Sinds 2022 zijn ruim 17.000 politieambtenaren van de basisteams toegerust op het stroomstootwapen. In de rapportages over 2021, 2022 en 2023 is ingegaan op het gebruik van het wapen. Onderdeel van de overbruggingsfase en de invoering van het stroomstootwapen was de monitoring van het stroomstootwapen door de Politieacademie. Deze monitoring is eind 2024 geëindigd en tegenwoordig wordt alleen het gebruik van het stroomstootwapen in de jaarrapportage weergegeven (zie tabel 5). In de jaren 2021, 2022 en 2023 zijn de gezondheidseffecten van het stroomstootwapen in beeld gebracht. Dit is gebeurd door een medische beoordeling van de 'getaserde' doelpersoon door een forensisch arts. Het rapport van deze medische evaluatie door het Nederlands Instituut voor Onderzoek van de Gezondheidszorg (NIVEL), in samenwerking met de GGD Amsterdam wordt in juli 2025 verwacht.
- Bij de categorie traangas is zes keer de inzet van traangas aangegeven. Bij verificatie bleek dit te gaan om één inzet tijdens een grootschalig optreden in de Eenheid Den Haag. Het gaat om de inzet traangas en niet om het aantal keer dat gebruik is gemaakt van traangas.

- Bij navraag binnen de eenheden is gebleken dat vooral de inzet van beredenen is gemeld. Vermoedelijk is er niet altijd sprake van deze inzet als gewelddmiddel.

Tabel 6: Aantal unieke geweldsaanwendingen bij gewelddmiddel 'Anders (vrij tekstveld toelichting hovj)' uitgesplitst naar 'doel aanwenden geweld'.

Jaar	Geweld tegen	Geweldsaanwendingen	Percentage
2024	Goederen	5896	80,1%
2024	Personen	1314	17,8%
2024	Personen en goederen	154	2,1%

Toelichting

In de categorie 'Anders' blijkt dat dit in circa 80 procent van de gevallen ging om toepassing tegen een goed (zoals het intrappen van een deur of forceren van een raam om een pand binnen te gaan).

2.1 Vuurwapengebruik

De handeling 'ter hand nemen van het vuurwapen' is, hoewel geen gebruik van geweld, volgens de Ambtsinstructie wel een vorm van aanwending van geweld en daarmee moet deze handeling verplicht gemeld worden. Juist om die reden komt het ter hand nemen niet voor in de onderstaande tabellen. Hieronder wordt het gebruik¹⁷ van het vuurwapen in 2024 uitgesplitst naar type handeling van het vuurwapen.

Tabel 7: Aantal geweldsaanwendingen per soort vuurwapengebruik in 2024

Handeling vuurwapen	2024
Gericht schot	214
Ongewild schot	0
Richten/gericht houden	1278
Waarschuwingsschot	83

Tabel 8: Aantal unieke geweldsaanwendingen bij gewelddmiddel 'vuurwapen' uitgesplitst naar 'geweld tegen'

Jaar	Geweld tegen	Geweldsaanwendingen	Percentage
2024	Goederen ¹⁸	268	15,3%
2024	Personen	1442	82,4%
2024	Personen en goederen	41	2,3%

Toelichting

Het aantal keren gebruik vuurwapen (1760) is hoger dan het totaal van de uitsplitsing naar de diverse vormen van gebruik van het vuurwapen ($214 + 0 + 1278 + 83 = 1575$). Deze uitsplitsing kan worden aangegeven in het registratieformulier, maar de hovj doet dit niet altijd.

Daarnaast kunnen meerdere categorieën van het vuurwapengebruik worden aangekruist in één geweldsaanwending.

Van het aantal gerichte schoten (214 keer) was in 194 situaties sprake van het doden van een ernstig gewond dier of sprake van een agressief dier (8).

Ook in 2024 hebben zich in de basispolitiezorg geen gevallen van ongewilde schoten voorgedaan.

Geconstateerd kan worden dat de inzet van het vuurwapen in 2024 daalt ten opzichte van voorgaande jaren. Ook laat de categorie 'ter hand nemen van het vuurwapen' na een flinke stijging in opeenvolgende jaren een geleidelijke daling zien. Mogelijk heeft de aandacht voor het correct

¹⁷ Het gebruik van een vuurwapen: het richten, het gericht houden of het schieten met een vuurwapen. (art 4j Ambtsinstructie)

¹⁸ Dieren worden aangemerkt als een goed.

registreren van het vuurwapen, de aandacht voor de BTGP-procedures (Benadering Techniek Gevaarlijke Personen) en het dreigen met het stroomstootwapen bijgedragen aan de daling van de inzet van het vuurwapen. Dit komt de proportionaliteit en subsidiariteit ten goede. De daling in 2024 die de categorie 'het ter hand nemen van het vuurwapen' laat zien kan wellicht worden verklaard doordat het stroomstootwapen is ingevoerd.

Het gebruik van het vuurwapen, te weten richten en gericht houden, waarschuwingsschot en ongewild schot is gedaald met uitzondering van de categorie gericht schot¹⁹. Ook de inzet van het geweldsmiddel pepperspray is aanzienlijk gedaald. Dit kan vermoedelijk worden verklaard door de komst van het stroomstootwapen. Hierbij wordt aangenomen dat het stroomstootwapen de ruimte tussen de pepperspray en het vuurwapen deels heeft opgevuld.

2.2 Dienst Speciale Interventies

De Dienst Speciale Interventies (DSI) heeft een bijzondere taakstelling binnen de politieorganisatie. Hierdoor heeft de dienst de beschikking over aanvullende middelen en bevoegdheden voor het aanwenden van geweld. Wanneer sprake is van een inzet van de DSI wordt in veel gevallen geweld aangewend door meerdere personen, waardoor deze niet goed te vergelijken zijn met de verantwoording zoals die voor de rest van de politie wordt uitgevoerd. De aard van de taakstelling maakt ook dat de DSI in absolute zin meer geweldsregistraties heeft die beoordeeld worden. Deze dienen echter in verhouding te worden gezien tot het totaal aantal inzetten van de dienst.

Tabel 9: Inzetten DSI en gebruik geweldsmiddelen

Aantal inzetten met een of meerdere personen	2024
Totaal aantal inzetten	1738
Aantal inzetten met gebruik van geweld	766
Vuurwapen	
Inzetten met gebruik vuurwapen, incl. fysieke aanhouding en inzet AOT-hond	612
Aantal gericht en gericht houden vuurlijnen	302
Richten, gericht houden en gebruiken	12
- Beanbag	14
- Verbreken toegangsdeur	686
- Ongewilde schoten	2
- Waarschuwingsschoten (incl. beanbag)	9
Less lethal	
Aantal inzetten met beanbag	14
Aantal inzetten met stroomstootwapen schietmodus	5
Aantal inzetten met stroomstootwapen schokmodus	0
Totaal less lethal	19
Fysiek geweld	
Aantal inzetten met fysieke aanhoudingen, waarbij geen vuurwapen is ingezet	101
Politiehond	
Aantal inzetten waarbij AOT-hond (Aanhoudings- en Ondersteuningsteam) daadwerkelijk is ingezet	4

Toelichting

Het komt voor dat tijdens een inzet meerdere vuurwapens worden gericht op een verdachte. Dit verklaart waarom het aantal maal dat een wapen gericht is gehouden hoger ligt dan het aantal inzetten waarbij een vuurwapen is gebruikt. Bij inzetprocedures van de DSI is het ter hand nemen van een vuurwapen en het richten van dit vuurwapen op de verdachte ter aanhouding onderdeel van de operatie. Formeel gezien is dit een geweldsaanwending die als registratie beoordeeld zou moeten

¹⁹ Sinds de aanpassing van de Ambtsinstructie is het mogelijk om ernstig gewonde dieren uit het lijden te verlossen. Van het aantal gerichte schoten (214) was in 194 situaties sprake van het doden van een ernstig gewond dier en sprake van een agressief dier (8).

worden. Dit levert een onevenredige administratieve druk op wanneer een inzet zonder verdere geweldstoepassingen is verlopen. Omdat voorafgaand aan een inzet van de DSI toestemming wordt gevraagd en verleend dient te worden door het bevoegd gezag, waarbij een plan van inzet wordt besproken, heeft de korpsleiding voor deze situaties een verkorte beoordelingsprocedure vastgesteld.

Wanneer tijdens een inzet van de DSI slechts sprake is van het richten en gericht houden van een vuurwapen conform het (vooraf met het bevoegd gezag afgestemde) plan van inzet, waarbij geen sprake is van andere geweldsaanwendingen die een registratie rechtvaardigen, wordt de geweldsaanwending in dat geval als registratie via een verkorte procedure door de politiechef beoordeeld zonder tussenkomst van een sectorhoofd en de commissie geweldsaanwending (zie paragraaf 4.1). Hierbij worden alle daadwerkelijk gerichte vuurlijnen beoordeeld.

Onder het richten, gericht houden en gebruiken wordt verstaan dat een vuurwapen daadwerkelijk wordt afgedrukt. Hierbij wordt geen onderscheid gemaakt tussen inzet tegen personen of tegen goederen. Ook de inzet van de beanbags en waarschuwingsschoten vallen hieronder.

2.3 Geweld in groepsverband

Voor het melden van geweld in groepsverband en vooral bij grotere ME-optredens is in de Ambtsinstructie vastgelegd dat de geweldsmelding wordt gedaan door de meerdere die de last tot de geweldsaanwending heeft gegeven. Dit houdt in dat de meerdere die last tot het gebruik van geweld heeft gegeven dit geweld meldt aan de hovj, en ook wie het geweld heeft aangewend. Indien de hovj een nadere toelichting nodig heeft om te bepalen of geweld geregistreerd of gemuteerd moet worden, kan hij de individuele geweldsaanwender benaderen. In geval van een registratie krijgen zowel de meerdere als elke individuele geweldsaanwender een beoordeling van de politiechef. Geweld dat buiten de last is aangewend, bijvoorbeeld in een noodweersituatie, wordt afzonderlijk door de betreffende geweldsaanwender gemeld bij de hovj. Bij het interpreteren van de cijfers moet men zich realiseren dat het niet mogelijk is om in de huidige registratievorm aan te geven hoe vaak een geweldsmiddel binnen groepsoptreden is ingezet. Een groepsoptreden is wel vertegenwoordigd binnen de cijfers, maar wordt gezien als één incident, met één geweldsaanwender en eventueel meerdere individuele geweldsmiddelen.

Bij incidenten binnen groepsverband waar sprake is van:

- het gebruik van het vuurwapen (niet het ter hand nemen van het dienstpistool, wel het richten, gericht houden of daadwerkelijk schieten);
- het aanwenden van geweld de dood dan wel lichamelijk letsel van meer dan geringe betekenis heeft veroorzaakt;
- en/of de hovj aanleiding ziet om geweld te registreren,

is de afspraak²⁰ dat er individueel wordt gemeld en geregistreerd en dat deze buiten de collectieve geweldsmelding blijven. Deze geweldsaanwendingen komen dus wél terug in het algemene overzicht en de tabellen in dit hoofdstuk.

2.4 Externe buitengewoon opsporingsambtenaren

Hoewel externe buitengewoon opsporingsambtenaren (boa's) werken onder verantwoordelijkheid en gezag van verschillende werkgevers (bijvoorbeeld de vervoersbedrijven), melden zij hun geweldsaanwendingen bij de politie. In de praktijk betekent dit dat zij melden in de eenheid die uitvoering geeft aan de toezichtstaak van de korpschef. Voor de Nederlandse Spoorwegen (²¹) bijvoorbeeld is dat de Eenheid Landelijke Expertise en Operaties (LX). Dit gebeurt volgens interne werkafspraken die per 1 juli 2020 formeel gelden. Gemeentelijke boa's melden bij de regionale eenheid waaronder de gemeente valt.

Beoordeling van deze geweldsaanwendingen wordt, als onderdeel van de zogeheten korpscheftaken, gedaan door de politie; de afhandeling en het leren hiervan is aan de eigen werkgever. De toetsing

²⁰ Bron: Advies werkwijze verantwoorden geweld op last van de meerdere

²¹ De boa's van de Nederlandse Spoorwegen registreren volgens een eigen systeem.

vindt plaats door de hof aan de hand van de criteria van het wettelijk kader en van vakmanschap. In geval van een registratie leidt een beoordeling vervolgens tot de vaststelling of er al of niet voldaan is aan (onderdelen van) het toetsingskader.

In 2024 was sprake van 829 incidenten waarbij boa's geweld hebben aangewend. Los hiervan rapporteert de LX over geweldsaanwendingen die hebben plaatsgevonden bij de NS en overige partijen (met name regionale vervoerders).

Tabel 10: Aantal unieke incidenten waarbij de medewerker geweld als 'direct toezichthouders' (DTH's) zijn opgegeven per organisatorische eenheid en jaar²²

Eenheid	2021	2022	2023	2024
Amsterdam	101	169	200	151
Den Haag	177	141	104	90
Landelijke Eenheid (opgeheven per 1.1.2024)	59	104	90	0
Landelijke Expertise en Operaties (LX)	0	0	2	158
Limburg	29	28	14	26
Midden-Nederland	52	36	42	50
Noord-Holland	84	70	32	45
Noord-Nederland	15	19	44	58
Oost-Brabant	11	90	59	68
Oost-Nederland	31	59	35	46
Rotterdam	0	3	81	114
Zeeland-West-Brabant	5	17	57	23
Totaal	564	736	760	829

Voor een nadere toelichting op de cijfers over 2024 en de ontwikkelingen daarin, wordt verwezen naar de Bijlage: 'Jaarrapport LX externe boa's'. De jaren 2021, 2022 en 2023 zijn hier ter vergelijking en voor de volledigheid weergegeven.

²² Voor de ontwikkeling van het aantal incidenten waarbij boa's betrokken waren wordt gekeken naar het aantal incidenten waarbij die medewerkers die als direct toezichthouders zijn opgegeven als 'medewerker geweld' zijn geregistreerd.

3. Vergelijking 2021-2024

In dit hoofdstuk worden de cijfers vergeleken over de periode 2021-2024 voor het totaal aantal incidenten, geweldsaanwendingen, betrokken politieambtenaren en geweldsmiddelen. Opgemerkt moet worden dat de cijfers kunnen afwijken van de eerder gepubliceerde cijfers. Dit heeft te maken met de eerdergenoemde overloop over de jaargrenzen heen.

3.1 Incidenten, geweldsaanwendingen, politieambtenaren en geweldsmiddelen

Over de jaren 2021 tot en met 2024 waren er in totaal 83.596 incidenten waarbij sprake was van 135.531 geweldsaanwendingen; gemiddeld 1,6 geweldsaanwendingen per incident. Hierbij werden door 20.686 verschillende politieambtenaren²³ in totaal 159.786 geweldsmiddelen ingezet. Over vier jaar dus gemiddeld zo'n 6,5 geweldsaanwendingen per politieambtenaar en 1,2 geweldsmiddelen per geweldsaanwending.

Tabel 11: Incidenten GDPA, geweldsaanwendingen, politieambtenaren en geweldsmiddelen per jaar

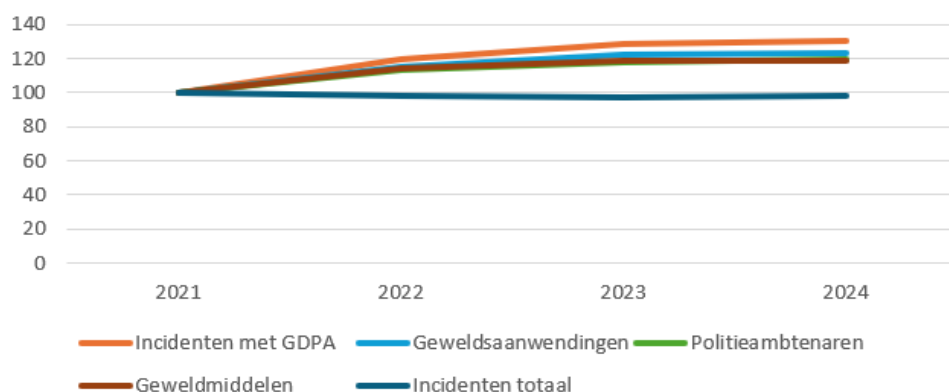
	2021	2022	2023	2024	Totaal
Incidenten GDPA	17.476	20.860	22.528	22.732	83.596
Geweldsaanwendingen	29.433	33.958	35.989	36.151	135.531
Betrokken politieambtenaren	10.056	11.359	11.888	12.005	20.686 ²⁴
Geweldsmiddelen	35.437	40.420	41.987	41.942	159.786

De tabel laat zien dat de cijfers zich in 2024 min of meer stabiliseren ten opzichte van voorgaande jaren; de voortdurende toename van zowel het aantal incidenten met geweldsaanwending, het aantal geweldsaanwendingen zelf, het aantal daarbij betrokken verschillende politieambtenaren en het aantal geweldsmiddelen wat daarbij wordt ingezet lijkt in 2024 te zijn gestopt. Wat deze tabel mogelijk minder goed laat zien, is dat de ontwikkeling van het aantal incidenten, geweldsaanwendingen, politieambtenaren en geweldsmiddelen jaarlijks min of meer gelijkmatig is. Dit wordt inzichtelijk gemaakt in figuur 12, waarbij deze jaarcijfers geïndexeerd zijn.

²³ Dit getal telt niet op. Dat getal betreft het aantal unieke politieambtenaren over vier jaar

²⁴ Dit getal telt niet op. Dat getal betreft het aantal unieke politieambtenaren over vier jaar

Figuur 12: Index incidenten met GDPA, geweldsaanwendingen, politieambtenaren en geweldsmiddelen per jaar (2021=100)

(De lijnen Politieambtenaren en Geweldsmiddelen lopen parallel in dit figuur.)

Met deze gelijkmatige ontwikkeling blijven de onderlinge verhoudingen dus ook min of meer gelijk.

3.2 Ontwikkeling totaal aantal incidenten en incidenten met GDPA

Situaties waarbij de politie geweld aanwendt zijn veelal situaties waarbij iemand onder controle gebracht moet worden en deze probeert zich daaraan te onttrekken. Controle is dan nodig om aan te kunnen houden en/of om direct dreigend gevaar af te wenden. Het ligt dan ook voor de hand te veronderstellen dat het aantal incidenten met GDPA samenhangt met het totale 'aanbod' van incidenten waarvoor politieambtenaren ter plaatse komen en/of uit het aantal aanhoudingen die daarbij zijn verricht. Tabel 13 geeft hiervan een overzicht, uitgesplitst naar jaar.

Tabel 13: Incidenten met GDPA, incidenten totaal en aanhoudingen totaal per jaar.²⁵

	2021	2022	2023	2024	Totaal
Unieke incidenten GDPA	17.476	20.860	22.528	22.732	83.596
Incidenten totaal	3.122.142	3.059.027	3.035.861	3.065.196	12.282.226
Aanhoudingen totaal ²⁶	124.732	138.573	136.030	127.986	527.321

Uit de tabel blijkt niet direct een samenhang tussen enerzijds het totale aanbod van incidenten en anderzijds het aantal incidenten met GDPA. Terwijl het aantal incidenten met GDPA gedurende 2021-2024 is toegenomen met 30 procent, blijft het totale aanbod van incidenten min of meer stabiel rond de 3 miljoen per jaar. Tevens wordt uit deze tabel duidelijk dat het aandeel incidenten met GDPA relatief gering is ten opzichte van alle incidenten waarbij de politie ter plaatse komt; overall bedraagt dit 0,68 procent.²⁷ Ook de ontwikkeling van het totale aantal aanhoudingen loopt niet in de pas met de ontwikkeling van het aantal geweldsaanwendingen per jaar. Terwijl het aantal geweldsaanwendingen vanaf 2021 gestaag is toegenomen met bijna 23 procent in 2024 (zie tabel 15), is het aantal aanhoudingen na 2022 juist weer gedaald (zie tabel 13).

²⁵ De benoemde getallen in deze zin komen voort uit twee datasets die niet compleet op elkaar aansluiten in de wijze waarop geteld is. De incidenten en i8's hangen niet per definitie samen. De aantallen 'unieke incidenten' en 'unieke incidenten waarbij geweld is gebruikt' in deze vergelijking dienen derhalve als indicatief te worden beschouwd. Het totaal aantal incidenten is niet door BMI gevalideerd.

²⁶ Zowel op als buiten heterdaad.

²⁷ Per jaar is dit 0,56 procent (2021), 0,68 procent (2022) en 0,74 procent (2023 en 2024).

Tabel 14: Het totaal aantal unieke incidenten per organisatorische eenheid per jaar

Eenheid	2021	2022	2023	2024
Amsterdam	2317	2558	2921	2830
Den Haag	2941	3206	3401	3196
Landelijke Eenheid (opgeheven per 1.1.2024)	425	405	418	-
Landelijke Expertise en Operaties	-	-	-	384
Landelijke Opsporing en Interventies	-	-	-	20
Limburg	1041	1513	1758	2000
Midden-Nederland	1547	2005	2188	2145
Noord-Holland	1142	1370	1403	1491
Noord-Nederland	1369	1587	1813	1772
Politieacademie	3	5	5	5
Oost-Brabant	1612	2018	2147	2024
Oost-Nederland	2547	3106	3173	3287
Politiedienstencentrum	17	8	10	19
Rotterdam	1605	1924	1996	2123
Staf Korpsleiding	0	2	2	4
Zeeland-West-Brabant	1093	1344	1502	1636
Totaal	17.659	21.051	22.737	22.936
Totaal uniek	17.476	20.860	22.528	22.732

Toelichting

De totalen in tabel 14 betreft het totaal aantal unieke incidenten per jaar. Doordat er bij één incident soms meerdere eenheden aanwezig zijn, komt de optelling van het aantal incidenten hoger uit dan het unieke aantal. Feitelijk gaat het om de volgende verschillen: 2021 (+183), 2022 (+191), 2023 (+209), 2024 (+204).

Tabel 15: Aantal unieke geweldsaanwendungen per organisatorische eenheid per jaar

Eenheid	2021	2022	2023	2024
Amsterdam	3876	3965	4605	4397
Den Haag	4645	4857	5243	4956
Landelijke Eenheid (opgeheven per 1.1.2024)	616	592	603	-
Landelijke Expertise en Operaties	-	-	-	608
Landelijke Opsporing en Interventies	-	-	-	22
Limburg	1802	2615	2914	3304
Midden-Nederland	2563	3260	3406	3223
Noord-Holland	1805	2117	2150	2274
Noord-Nederland	2139	2365	2623	2593
Politieacademie	3	5	5	5
Oost-Brabant	2894	3596	3826	3710
Oost-Nederland	4188	4831	4812	4872
Politiedienstencentrum	19	9	10	19
Rotterdam	3060	3506	3507	3637
Staf Korpsleiding	0	2	2	4
Zeeland-West-Brabant	1823	2238	2283	2527
Totaal	29.433	33.958	35.989	36.151

3.3 Doel van een geweldsaanwending

Tabel 16: Aantal geweldsaanwendingen per doel geweldsaanwending in vijf categorieën voor de jaren 2021-2024 opgeteld²⁸.

Categorie	Doel geweldsaanwending	Aantal	Percentage
Aanhouden	Aanhouding verdachte	43.105	31,8%
	Aanhouding veroordeelde	900	0,7%
	Aanhouding persoon met onbegrepen gedrag	3772	2,8%
	Staande houding vreemdeling	40	0,0%
	Aanleggen handboeien	15.479	11,4%
	Insluitingsproces	3628	2,7%
	Totaal	66.924	49,4%
Afwenden	Afwenden van geweld	15.771	11,6%
	Agressief dier	138	0,1%
	Totaal	15.909	11,7%
Ordehandhaving	Ter handhaving openbare orde	18.620	13,7%
	Tijdens oproerige beweging	763	0,6%
	Totaal	19.383	14,3%
Hulpverlening	Binnentreden ²⁹	4528	3,3%
	Ter hulpverlening	10.929	8,1%
	Doden ernstig gewond dier	520	0,4%
	Totaal	15.977	11,8%
Overig	Anders/ niet ingevuld	17.338	12,8%
	Totaal	135.531	100,0%

Bijna de helft van de geweldsaanwendingen in de periode 2021-2024 is gericht op het verrichten of verder afhandelen van een aanhouding. Uiteraard kunnen geweldsaanwendingen voor andere doelen, zoals afwenden van geweld of handhaving openbare orde, ook leiden tot een aanhouding. Zie bijlage 5 voor een gedetailleerde weergave over de jaren.

3.3.1. Personen met onbegrepen gedrag

In tabel 16 is een significante rol weggelegd voor de groep personen met onbegrepen gedrag. Onder iemand met onbegrepen gedrag verstaat de politie: *‘Eenieder die vanwege zijn al dan niet tijdelijke verstoorde oordeelsvermogen gedrag vertoont waarmee hij zichzelf of enige ander in gevaar brengt en/of een bedreiging vormt voor de openbare orde en veiligheid.’*^[28] Onbegrepen gedrag heeft betrekking op het gedrag zoals het door de politie is waargenomen.

Het Informatie Analyse Team heeft met deze informatie een indicator ontwikkeld.^[2] Deze indicator is gebaseerd op een weging van een aantal incidentcodes (zoals E33: overlast door persoon met onbegrepen gedrag/overspannen persoon) en activiteitcodes (zoals I-28: Formulier Niet Acute Zorg) in BVH. Deze informatie is onderdeel van de basisdata GDPA op basis van formulieren RP Geweld. In sommige eenheden worden ook nog verschillende aparte projectcodes gebruikt.

Op basis van deze indicator blijkt over de periode 2021-2024 in 38,0 procent van de incidenten met GDPA sprake te zijn van een persoon met onbegrepen gedrag. Landelijk is hierbij sprake van een

²⁸ De uitsplitsing over de jaren 2021 t/m 2024 staan vermeld in tabel 29 in de bijlage op blz 41.

²⁹ Het aanwenden van geweld voor binnentreden kan naast hulpverlening ook gericht zijn op aanhouding.

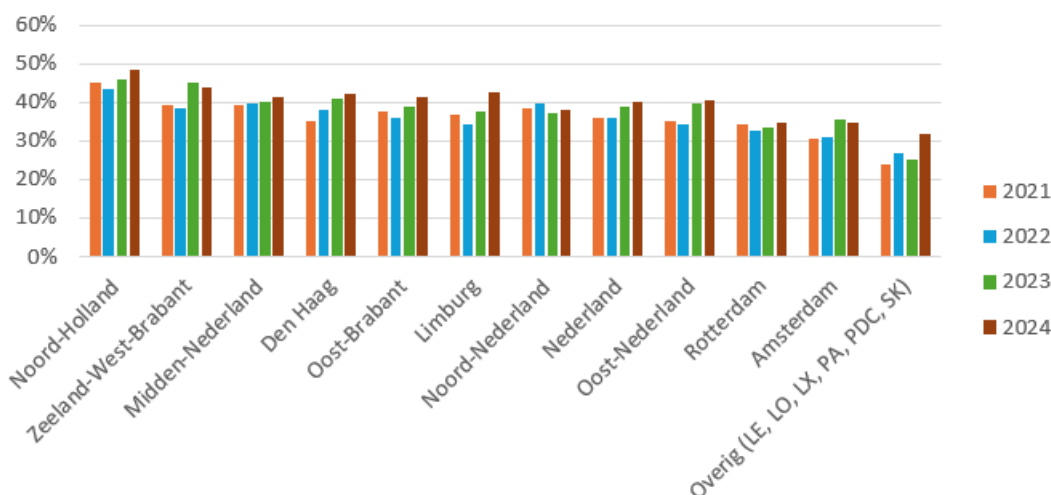
^[28] Abraham, M., & Nauta, O. (2014). *Politie en ‘verwarde personen’: onderzoek naar optreden van de politie in relatie tot personen met verward gedrag*. Amsterdam: DSP-groep.

^[2] Informatie-analyseteam (maart - juni 2022). *Analyse personen met verward gedrag*. Den Haag: Auteur.

stijging van 4,2 procent, namelijk van 36,0 procent in 2021 naar 40,2 procent in 2024. Dit komt neer op 2848 incidenten. Er waren namelijk 6300 incidenten in 2021 en 9148 incidenten in 2024. Figuur 17 brengt deze ontwikkeling in beeld.

Figuur 17: GDPA-incidenten met personen met onbegrepen gedrag per jaar naar organisatorische eenheid³⁰

Behalve in Noord-Nederland is in alle organisatorische eenheden het percentage incidenten met GDPA, waarbij sprake is van een persoon met onbegrepen gedrag, in 2024 gestegen ten opzichte van 2021. In de Eenheid Noord-Holland is met gemiddeld 45,8 procent relatief het vaakst sprake van een persoon met onbegrepen gedrag. In Rotterdam en Amsterdam relatief het minst met respectievelijk 33,8 procent en 33,2 procent. Bij de totstandkoming van deze tabel en grafiek is geen rekening gehouden met de inzetten van de DSI omdat zij niet in BVH registreren.

3.4 Geweldsaanwendingen tegen goederen 2021-2024

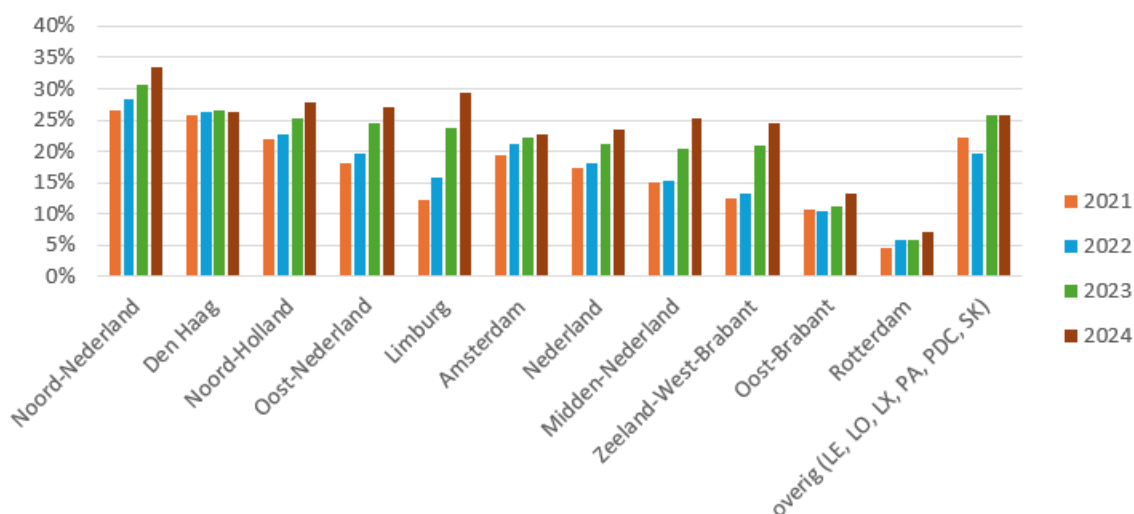
Het gebruik van geweld door de politie is meestal gericht tegen personen, maar kan ook gericht zijn tegen goederen of tegen beide.³¹ Bijvoorbeeld als eerst een deur geforceerd moet worden om een verdachte aan te kunnen houden die zich daarbij hevig verzet. De meeste geweldsaanwendingen over de jaren 2021-2024 zijn echter enkel gericht tegen personen (77,8%). 20,1 procent van deze geweldsaanwendingen is uitsluitend gericht tegen goederen. In de resterende gevallen betreft het geweld tegen zowel personen als goederen (2,1%).

Het aantal geweldsaanwendingen tegen uitsluitend goederen is in de periode 2021-2024 toegenomen van 5097 in 2021 naar 8453 in 2024, bijna 1,7 keer zoveel. Daarmee is het aandeel van geweld tegen uitsluitend goederen opgelopen van 17,3 procent in 2021 naar 23,4 procent in 2024. De toename van het totale aantal geweldsaanwendingen in de periode 2021-2024 is deels dus toe te schrijven aan meer (meldingen van) geweld tegen uitsluitend goederen. Dit bevestigt de eerder veronderstelde invloed van de Stelselherziening Geweldsaanwending, wat heeft geleid tot een toenemende bewustwording en het zich eigen maken van het op een correcte wijze melden en vastleggen van geweldsaanwendingen in de politiesystemen. Overigens lijkt deze veronderstelde invloed niet in alle organisatorische eenheden in gelijke mate aanwezig te zijn (zie figuur 18).

³⁰ De cijfers van de DSI zijn hier niet in opgenomen.

³¹ Dieren gelden hierbij eveneens als goederen.

Figuur 18: Geweldsaanwendungen tegen uitsluitend goederen per jaar naar organisatorische eenheid.

3.5 Ontwikkeling geweldsmiddelen 2021-2024

Tabel 19: Het totaal aantal ingezette geweldsmiddelen per geweldsoort en per jaar.

Geweldsoort	2021	2022	2023	2024
Beanbag	0	1	0	1
CS-traangas	5	5	3	6
Diensthond	203	142	121	115
Dienstvoertuig	277	330	392	338
Fysiek geweld (zonder geweldsmiddelen)	20.065	22.412	23.677	23.912
Handboeien (als geweldsmiddel gebruikt)	1219	1198	1064	951
Inzet beredenen	38	46	30	20
Pepperspray	1635	1095	799	749
Schild	294	266	300	257
Spuugmasker	744	999	1193	1262
Stroomstootwapen: afvuren cassette(s)	111	1245	1345	1100
Stroomstootwapen: extra stroom via de pijltjes	0	274	211	180
Stroomstootwapen: schokmodus direct op lichaam	6	90	31	14
Vuurwapen	2312	2149	1906	1760
Vuurwapen: ter hand nemen	1188	1009	830	728
Wapenstok: elektrisch	6	3	7	4
Wapenstok: kort	802	1184	1192	1117
Wapenstok: lang	545	534	500	510
Wapenstok: uitschuifbaar	1042	1574	1627	1540
Waterwerper	11	0	8	2
Anders (vrij tekstveld toelichting hovj)	4934	5864	6751	7376

Een uitsplitsing van het gebruik van het vuurwapen over de jaren heen leidt tot het volgende beeld:

Tabel 20: Aantal unieke geweldsaanwendungen per soort vuurwapengebruik per jaar

Handeling vuurwapen	2021	2022	2023	2024
Gericht schot	79	85	177	214
Ongewild schot	3	2	4	0
Richten gericht houden	1656	1521	1346	1278
Waarschuwingsschot	168	132	99	83

Het gebruik van het vuurwapen laat meerdere jaren achtereen een forse daling zien. Opvallend hierbij is dat het aantal gerichte schoten substantieel toeneemt en het aantal waarschuwingsschoten flink afneemt. De toename van het aantal gerichte schoten is mogelijk te wijten aan het feit dat de herziene Ambtsinstructie de mogelijkheid biedt om ernstige gewonde dieren uit het lijden te verlossen (in 2024 in 194 gevallen). De daling van het aantal waarschuwingsschoten komt vermoedelijk doordat het stroomstootwapen is toegevoegd aan de uitrusting van de basispolitiezorg. Dit vermoeden wordt versterkt door de daling in de categorieën 'ter hand nemen vuurwapen' en 'pepperspray'. Ook kan de aanhoudende aandacht en de aanpassing van de 'benadering techniek gevaarlijke personen (BTGP)', waarbij meer uit het holster wordt gewerkt hierbij een rol spelen. Net als bij de daling van de categorie 'richten en gericht houden'.

3.6 Ontwikkeling geweldsregistraties en mutaties 2021-2024

Tabel 21: Aantal geweldsmutaties en geweldsregistraties en het relatieve aandeel (%) van de geweldsregistraties op het totaal aantal geweldsaanwendungen per organisatorische eenheid en jaar.

Omwille van de leesbaarheid zijn deze ontwikkelingen zichtbaar gemaakt in bijlage 4, tabel 21.

Als we kijken naar de jaren 2021 tot en met 2024, dan zien we dat het aantal incidenten, geweldsaanwendungen en geweldsmutaties stijgt en het aantal geweldsregistraties afneemt in 2024. Zetten we 2024 af tegen 2023, dan zien we het volgende:

- Er is een toename van het aantal unieke incidenten van ongeveer 1 procent.
- Het aantal geweldsaanwendungen is toegenomen met ongeveer 0,5 procent.
- Het aantal geweldsmutaties is daarmee toegenomen met 1,0 procent.
- Het aantal geweldsregistraties is afgenomen met 8,0 procent.

De Stelselherziening Geweldsaanwending draagt sinds 2019 bij aan meer bewustwording en het zich meer eigen maken van het correct melden en vastleggen van geweldsaanwendungen in de politiesystemen. Door het verbeteren van werkrouines kunnen geweldsaanwendungen steeds beter worden achterhaald, wat onder meer blijkt uit een toename van geweldsaanwendungen tegen goederen. Dit verklaart tevens de relatieve daling van het aantal geweldsregistraties, aangezien dergelijke meldingen veelal leiden tot een geweldsmutatie. De toename van het aantal geweldsaanwendungen door de politie betreft derhalve deels een registratie-effect, waarbij geweldsaanwendungen meer zichtbaar zijn geworden.

3.7 Ontwikkeling cijfers DSI 2021-2024

Zoals eerder is vermeld kunnen de cijfers van de DSI niet worden opgeteld bij de totalen van de eenheden. Zie voor de verklaring hiervan paragraaf 2.2.

Het aantal inzetten met gebruikmaking van het vuurwapen is licht afgenomen. Aangenomen wordt dat de hoofdreden ligt in het optimaliseren van technieken, tactieken en procedures van de DSI. Het aantal keren 'richten en gericht houden' van het vuurwapen is daardoor in 2024 afgenomen ten opzichte van de jaren daarvoor.

De daling in het aantal geweldsaanwendungen leidde ook tot het gegeven dat het aantal beoordeelde zaken middels de verkorte procedure is gedaald.

De complexiteit van de DSI-werkzaamheden maakt dat in sommige situaties door meerdere DSI-operators geweld moest worden aangewend. Deze situaties werden als één besproken in de commissie geweldsaanwending.

Tabel 22: Inzetten DSI en gebruik geweldsmiddelen

Aantal inzetten met een of meerdere personen	2021	2022	2023	2024
Totaal aantal inzetten	1796	1726	1926	1738
Aantal inzetten met gebruik van geweld	807	677	862	766
Vuurwapen				
Inzet met gebruik vuurwapen, incl. fysieke aanhouding en AOT-hond	612	509	669	612
Gericht en gericht gehouden vuurlijnen	867	675	507	302
Richten, gericht houden en gebruiken	2	13	9	12
- Beanbag	2	11	8	14
- Verbreken toegangsdeur	-	-	-	686
- Ongewilde schoten	0	1	0	2
- Waarschuwingsschoten (incl. beanbag)	0	1	1	9
Less lethal				
Aantal inzetten met de beanbag	2	11	8	14
Aantal inzetten met stroomstootwapen schietmodus	21	10	7	5
Aantal inzetten met stroomstootwapen schokmodus	2	1	1	0
Totaal aantal inzetten met stroomstootwapen	23	11	8	5
Fysiek geweld				
Totaal aantal inzetten met fysieke aanhoudingen	170	141	173	101
Politiehond				
Aantal inzetten waarbij AOT-hond daadwerkelijk is ingezet	0	3	3	4

4. Beoordeling geweldsregistraties

4.1 Werking intern proces

Nadat een geweldsregistratie door de hovj is opgemaakt, adviseren het sectorhoofd en de commissie geweldsaanwending de politiechef of de geweldsaanwending wel of niet (ten dele) voldoet aan het toetsingskader. In de adviezen wordt het handelen aan de hand van onderstaande criteria gezien:

Figuur 23: Toetsingskader

Wettelijk kader	Vakmanschap
(Art. 7 Politiewet, Ambtsinstructie)	
1. Rechtmatige uitoefening van je bediening.	1. Respectvol
2. Het doel rechtvaardigt het toegepaste geweld, mede gelet op de hieraan verbonden risico's en gevaren.	2. Voorspelbaar en Betrouwbaar
3. Aan het geweld is zo mogelijk een waarschuwing voorafgegaan.	3. De-escalerend
4. Subsidiariteit: het toegepaste geweld is het minst ingrijpende middel.	4. Zorgvuldig
5. Proportionaliteit: het toegepaste geweld staat in verhouding tot het beoogde doel.	5. Moedig, maar niet overmoedig
6. Het geweldsmiddel is afgegeven, de politieambtenaar is getraind in het toepassen van geweld en de Politiewet en Ambtsinstructie zijn nageleefd.	

Het sectorhoofd is regisseur en samensteller van het geweldsdossier. Hij ontvangt de geweldsregistratie van de hovj en doet eventueel noodzakelijk onderzoek om de politiechef te kunnen adviseren. Het door het sectorhoofd samengestelde dossier inclusief het advies aan de politiechef wordt aan de commissie ter beschikking gesteld, zodat zij de politiechef ook kan voorzien van een advies.

Een commissie geweldsaanwending behandelt de geweldsaanwending en heeft daarbij de keuze uit drie werkwijzen:

- Een voorzittersadvies. De voorzitter adviseert over de geweldsaanwending en wordt daarin bijgestaan door bijvoorbeeld de secretaris, zonder de overige commissieleden te raadplegen.
- Een commissieadvies na schriftelijke raadpleging.³² De secretaris maakt, indien gewenst in overleg met de voorzitter, een conceptadvies op en legt dit, met de beschikbare stukken, voor aan de commissieleden, die daarop schriftelijk reageren. Dit advies dient door minimaal vijf leden, waaronder in ieder geval het lid dat niet is aangesteld als ambtenaar van politie (vanuit burgerperspectief toetsend), tot stand te komen.
- Een commissieadvies na mondeling overleg.

³² Adviezen na schriftelijke raadplegingen worden nagenoeg niet gegeven.

De politiechef neemt kennis van de adviezen van het sectorhoofd en de commissie geweldsaanwending en beoordeelt of de geweldsaanwending voldoet aan het wettelijk kader en aan de eisen van vakmanschap. Zo beoordeelt de politiechef of de geweldsaanwending heeft voldaan of niet heeft voldaan aan (onderdelen van) het toetsingskader. Ook stelt de politiechef eventuele leerpunten vast.

Het toetsingskader betreft het wettelijk kader en de vakmanschapseisen (zie figuur 23).

Als een geweldsaanwending door de politiechef is beoordeeld als ‘niet voldaan aan (onderdelen van) het toetsingskader’, dan betekent dat niet per definitie dat deze geweldsaanwending ook onrechtmatig is. Momenteel is het nog niet mogelijk onderscheid aan te brengen waarom de geweldsaanwending niet voldeed en beperken we ons hier tot voldoet of voldoet niet aan (onderdelen van) het toetsingskader.

De hovj is verplicht geweldsaanwendingen te registreren als er sprake is van een of meerdere van de drie onderstaande situaties uit de Ambtsinstructie³³ :

- het gebruik van het vuurwapen (niet het ter hand nemen van het dienstpistool, wel het richten, gericht houden of daadwerkelijk schieten)³⁴;
- het aanwenden van geweld de dood dan wel lichamelijk letsel van meer dan geringe betekenis heeft veroorzaakt;
- en/of het aanwenden van geweld naar het oordeel van de hulpofficier van justitie daartoe aanleiding geeft.

Deze verplichting om te registreren zegt nog niets over het inhoudelijk (te verwachten positieve/negatieve) oordeel van de politiechef.

4.2 Overzicht beoordeling geweldsregistraties door politiechef

Tabel 24 geeft per organisatorische eenheid een overzicht van het aantal geweldsaanwendingen in 2024 waarvan een geweldsregistratie is opgemaakt, hoeveel daarvan in 2024 zijn beoordeeld, wat daarvan het resultaat is en ten slotte hoeveel geweldsregistraties van 2024 nog te beoordelen zijn per 1 januari 2025. De tabel bevat enkel cijfers over geweldsregistraties uit het kalenderjaar 2024, daar waar in voorgaande rapportages sprake was van door- en overloop uit eerdere jaren. Het is daarom niet mogelijk deze tabel met eerdere jaren te vergelijken.

³³ Artikel 17 lid 3 Ambtsinstructie voor de politie, de Koninklijke Marechaussee en andere opsporingsambtenaren.

³⁴ Definitie van het gebruik van een vuurwapen: het richten, het gericht houden of het schieten met een vuurwapen (Ambtsinstructie art. 4j)

Tabel 24: Beoordeling geweldsregistraties van 2024 naar organisatorische eenheid

Eenheid	Aantal geweldsregistraties van 2024 ³⁵	Aantal geweldsregistraties beoordeeld	Oordeel: Voldoet aan toetsingskader	Oordeel: Voldoet niet/deels aan toetsingskader	Aantal nog te beoordelen per 1/1/25
Amsterdam	162	75	49	26	87
Den Haag	296	171	144	27	125
Landelijke Eenheid (tot 2024)					
Landelijke Expertise en Operaties	91	53	46	7	38
Landelijke Opsporing en Interventies	2	2	2	0	0
Limburg	117	36	23	13	81
Midden-Nederland	162 ³⁶	113	53	60	49
Noord-Holland	67	46	38	8	21
Noord-Nederland	264	190	179	11	74
Oost-Brabant	137	121	108	13	16
Oost-Nederland	324	256	207 ³⁷	49	68
Rotterdam	472	339	288	51	133
Zeeland-West-Brabant	142	108	78	30	34
Politieacademie	1				1
Politiedienstencentrum	1				1
Staf Korpsleiding	1				1
Totaal	2239	1510	1215	295	729

Uit deze tabel blijkt dat twee derde van de geweldsregistraties die in 2024 zijn opgemaakt begin 2025 zijn beoordeeld. De doorlooptijd voor de beoordeling van een geweldsregistratie is gemiddeld 13 weken. Dit kan verklaren waarom een derde van de geweldsregistraties nog niet is beoordeeld. De registraties uit de maanden oktober tot en met december 2024 zijn namelijk nog in behandeling op het moment dat dit rapport wordt opgesteld.

Zoals eerder aangegeven zijn de cijfers van de DSI niet zonder meer vergelijkbaar met die van de eenheden. Vandaar dat de beoordelingen van de geweldregistraties van de DSI separaat in tabel 25 worden weergegeven.

Tabel 25: Beoordelingen geweldsregistraties DSI

Beoordeling geweld DSI	2021	2022	2023	2024
Aantal zaken verkorte procedure	867	675	507	334
Beoordeling: Voldaan aan toetsingskader	867	675	507	334
Aantal zaken reguliere procedure in commissie geweldsaanwending LO/LX besproken	2	20	18	10
Advies commissie geweldsaanwending: Voldoet aan het toetsingskader	2	20	17	10
Totaal aantal zaken beoordeeld	869	695	525	344

³⁵ Opgave volgens BVH

³⁶ De Eenheid Midden-Nederland heeft aangegeven 167 geweldregistraties in het beoordelingsproces te hebben. Dit verschil wordt mogelijk verklaard door een telling te doen op een andere datum dan de peildatum 6 januari 2025.

³⁷ De Eenheid Oost-Nederland wijkt af van het landelijk proces. Ernstig gewonde dieren worden beoordeeld door het sectorhoofd onder auspiciën van de politiechef. Deze zaken zijn echter niet meegenomen in de opgave van de Eenheid Oost-Nederland. De opgave van Oost-Nederland betrof 195.

Toelichting

Bij de DSI heeft een aanpassing van de autoprocedure (aanhouding in voertuig) plaatsgevonden namelijk meer werken vanuit het holster. Dit heeft tot minder vuurwapengebruik (richten en gericht houden) in de operatiën geleid en dus ook tot minder geweldsregistraties.

5. Veiligheid, integriteit en klachten (VIK)

5.1 Cijfers interne onderzoeken 2024

Een incident waarbij een politieambtenaar heeft gebruikt, kan leiden tot:

- klachten van burgers over het optreden;
- strafrechtelijk onderzoek door de Rijksrecherche of VIK in opdracht van het Openbaar Ministerie;
- feitenonderzoek naar geweldsaanwending (artikel 511a Wetboek van Strafvordering);
- oriënterend, lijn- of disciplinair onderzoek in opdracht van het bevoegd gezag.

Tabel 26: Overzicht onderzoeken en maatregelen door VIK naar aanleiding van geweldsaanwendingen

VIK EENHEID	Lijn-onderzoek naar geweldsaanwending	Disciplinair onderzoek naar geweldsaanwending	Feiten-onderzoek (511a Sv)	Geen verdere opvolging na feiten-onderzoek	Nog in onderzoek of besluitvorming	Regulier opsporings-onderzoek uitgevoerd door VIK *)	Geen verdere op- of vervolging OM	Nog in onderzoek of besluitvorming
Amsterdam	3	0	14	6	8	10	6	4
Den Haag	1	0	4	2	1	53	24	29
Limburg	0	0	0	0	0	31	31	0
Landelijke Expertise en Operaties (LX)	0	2	0	0	0	0	0	0
Landelijke Opsporing en Interventies (LO)	0	0	0	0	0	0	0	0
Midden-Nederland	3	2	3	3	0	16	13	3
Noord-Holland	0	0	10	7	3	3	1	1
Noord-Nederland	0	0	6	4	2	9	9	0
Oost-Brabant	1	1	4	4	0	9	5	4
Oost-Nederland	0	1	1	0	1	38	35	3
Politiedienstencentrum	0	0	1	1	0	0	0	0
Rotterdam	5	0	3	*3	0	67	26	41
Zeeland-West-Brabant	2	0	25	15	10	0	0	0

Toelichting

Het verschil in aantallen kan voor een deel verklaard worden door een verschil in de manier van registreren. Sommige VIK's registreren alle meldingen en aangiften van geweld door politieambtenaren en andere registreren alleen de GDPA-meldingen en aangiften die uiteindelijk leiden tot een onderzoek (lijn-, disciplinair-, feiten- of strafrechtelijk onderzoek).

De officier van justitie kan naar aanleiding van een geweldsaanwending een feitenonderzoek naar geweldsaanwending (art. 511a Wetboek van Strafvordering) bevelen. Dit onderzoek is gericht op de beoordeling of het geweld is gebruikt volgens de geweldsinstructie. Een dergelijk feitenonderzoek wordt, afhankelijk van de ernst van het geweld, verricht door de Rijksrecherche of door VIK. Uit de jaarcijfers van de eenheden blijkt dat er verschillen zijn in het aantal feitenonderzoeken. Dit verschil is binnen het Openbaar Ministerie ook opgemerkt. Momenteel wordt samen met het OM onderzocht wat de reden voor deze verschillen kan zijn.

Tabel 27: Maatregelen naar aanleiding van disciplinaire onderzoeken, inclusief lijnonderzoek

Maatregel	Aantal
Schriftelijke berisping	6
Inhouden verlof	2
Inhouden salaris	1
Plaatsing lagere schaal	1
Voorwaardelijk ontslag	1
Onvoorwaardelijk ontslag	1
Waarschuwing	2
Wel plichtsverzuim, geen straf	1
Totaal	15

Een verschil in cijfers is mogelijk doordat VIK registreert op begin en einde van een onderzoek en Team Arbeidszaken op uitreiking van een besluit. Het kan dus zijn dat het incident vóór 2024 heeft plaatsgevonden of dat het disciplinair rapport in 2024 is afgerond. En verder betreft het zaken waarin één integriteitsschending (lees de eerste verweten gedraging) geweld betreft. Het kan dus zijn dat er meerdere gedragingen zijn die tezamen leiden tot de opgelegde straf.

5.2 Cijfers klachten

In 2024 zijn er in totaal 14.671 klachten geregistreerd over de politie, waarvan er 13.707 in 2024 zijn afgerond. Van deze 13.707 afgeronde klachten werden 903 klachten afgehandeld die gingen over geweldsaanwending door de politie. Tabel 28 geeft een overzicht over welke geweldsmiddelen klachten zijn afgehandeld.

Tabel 28: Ontwikkeling totaal aantal afgehandelde klachtelelementen naar middel over 2021-2024

Middel	2021	2022	2023	2024
Diensthond				
- Diensthond	16	16	10	9
Fysiek				
- Fysiek	330	307	296	384
- Fysiek geweld, duwen	94	83	85	111
- Fysiek geweld, naar de grond	51	42	70	67
- Fysiek geweld, hoofd controletechniek	7	8	7	15
- Fysiek, schildprocedure		3	3	0
- Fysiek geweld, schoppen	11	18	24	17
- Fysiek geweld, slaan	142	166	104	137
Handboeien				
- Handboeien	50	37	34	33
- Handboeien, niet locken		0	0	0
- Handboeien, te strak	36	26	30	21
Pepperspray				
- Pepperspray	9	13	13	8
Stroomstootwapen				
- Stroomstootwapen		22	21	23
Vuurwapen				
- Vuurwapen	22	12	8	13
Wapenstok				
- Wapenstok	15	48	54	65
Totaal	783	801	759	903

Het gaat in deze tabel om een totaaloverzicht van alle geregistreerde afgehandelde klachtelelementen. In één klacht kunnen meerdere geweldsaanwendingen voorkomen. Dit jaar zijn alle totalen over alle

jaren gelijk getrokken zonder weergave van de totalen sub-rubrieken (fysiek en handboeien). Dat gaf namelijk een vertekend beeld.

Na een kleine daling van het aantal klachtelementen over geweld in 2023 is sprake van een stijging in het aantal afgehandelde klachtelementen over geweld in 2024. Een groot deel van de stijging komt door de studentenprotesten, de voetbalrellen in Amsterdam, de inzet bij de Nijmeegse vierdaagse en een aantal demonstraties van Pegida en Extinction Rebellion in de Eenheid Oost-Nederland.

6. Leerpunten

6.1 Inleiding

Het doel van deze GDPA-rapportage is verantwoording af te leggen over door de politie aangewend geweld (cijfers en duiding) en het op basis hiervan verder verbeteren van het proces en de uitvoering.

Bij het opstellen van de rapportage wordt aan de eenheden gevraagd te reflecteren op de cijfers en de leerpunten van vorig en komend jaar. Voor een groot deel van de eerder vastgestelde leerpunten geldt dat een meerjarige inspanning nodig is om deze daadwerkelijk te realiseren. Denk hierbij aan de leerpunten ‘het benutten van de kleine en grote leercirkels’. Het monitoren van de kwaliteit van het verantwoordingsproces zoals bijvoorbeeld ‘het eenduidig registreren van geweld’ heeft blijvende aandacht.

We kiezen er in deze rapportage voor om, zoals in voorgaande jaren, te reflecteren op de voortgang van de leerpunten uit vorig jaar. De wens is om hier vanaf 2025 een andere invulling aan te geven en de inhoud van de rapportage voornamelijk te richten op het presenteren van de cijfers, aangevuld met een kwantitatieve en kwalitatieve duiding.

6.2 Leerpunten 2024

De leerpunten voor 2024 waren:

1. Het registreren, transparant verantwoorden en procesvoering. Aandachtspunt hierbij is de wijze en kwaliteit van de vastlegging van de geweldsaanwending.
2. Waarschuwen bij het inzetten van een geweldsmiddel en meer specifiek het vuurwapen.
3. Benutten van de (kleine en grote) leercirkels om te blijven leren.
4. Vanwege de centrale rol van de hovj's in dit proces en de voortdurende instroom van nieuwe hovj's wordt in 2024 extra aandacht geschonken aan deze beide doelgroepen. Daarbij is het van belang niet alleen in te gaan op de technische kant, maar ook op het moreel kompas dat wordt gehanteerd. Een punt van zorg hierbij is overigens wel de beschikbare opleidingscapaciteit bij de Politieacademie voor nieuwe hovj's.
5. De wijze waarop het operationeel centrum (OC) de politieambtenaren op straat informeert en adviseert (bijvoorbeeld bij de toepassing van de BenaderingsTechniek gevaarlijke personen (BTGP) in relatie tot de politieambtenaar op straat die een eigen professionele afweging moet maken op basis van het advies én de context van het incident.
6. Een leerpunt dat niet direct uit de ervaringen van 2023 voortvloeit maar uit het Benelux-verdrag dat per 1 oktober 2023 van kracht is. Het verdrag kent veel afspraken over het optreden op elkaars grondgebied (door Nederlandse politieambtenaren in België en Luxemburg en omgekeerd) en over het toepassen van geweld. Belangrijk is om aan medewerkers van de regionale eenheden in het zuiden van Nederland (en van de LO en de LX), goed uit te leren aan welke voorwaarden moet worden voldaan om in de rechtmatige uitoefening van hun bediening te kunnen blijven werken. Het toepassen van dwang en geweld is toegestaan, maar onder de voorwaarde dat dit redelijkerwijze nodig is voor de uitvoering van de politietaak. Geweldsmiddelen mogen door Nederlandse politieambtenaren worden gebruikt in overeenstemming met de geweldsinstructies van België en Luxemburg. Zo is het gebruik van de handboeien, wapenstok, pepperspray en de hond toegestaan. Het gebruik van het vuurwapen is alleen in een noodweersituatie toegestaan en het gebruik van het stroomstootwapen is verboden. Ook het gebruik van het dienstvoertuig als geweldsmiddel is niet toegestaan. Dit vraagt om duidelijke instructies aan de Nederlandse politieambtenaren die in het kader van het verdrag grensoverschrijdend optreden. Zij moeten zich bewust zijn van de mogelijkheden en beperkingen in het gebruik van geweld in België en Luxemburg.

Deze landelijke leerpunten staan naast de specifieke leerpunten die eenheden voor zichzelf benoemd hebben.

In 2024 is op de volgende wijze invulling gegeven aan bovengenoemde leerpunten.

Ad.1. Randvoorwaardelijk voor het leren van geweld is het op een eenduidige wijze registreren van en verantwoorden over de geweldsaanwending door de politie. De eenheden hebben aandacht besteed aan de kwaliteit van hun registraties, waarbij duidelijk te zien is dat zij zich richten op het vergroten van kennis en vakbekwaamheid. Voorbeelden hiervan zijn het opstarten van een denktank voor het uitwisselen van ervaringen en het sturen op verbeteringen in de registraties. Daarnaast geven eenheden diverse workshops, onder andere voor hovj's.

Ad. 2. In 2024 is in de IBT-lessen (Integrale beroepsvaardigheidstraining) meer aandacht besteed aan het waarschuwen voorafgaand aan het toepassen van geweld. Ook zijn de hovj's erop attent gemaakt dat zij bij hun toetsing kritisch moeten zijn op het onderdeel waarschuwen.

Ad. 3. Om zowel de kleine als de grote leercirkels meer en beter te kunnen benutten hebben de eenheden in 2024 verschillende activiteiten ondernomen. Deze zijn allemaal gericht op het beter in positie brengen van belangrijke spelers op het gebied van het leren van geweld, zoals de teamchefs, de hovj's en de portefeuillehouders. Dit gebeurt onder meer door het bundelen van leerpunten, het agenderen en bespreekbaar maken in verschillende overleggen en het uitleren ervan door IBT/OBT (Operationele begeleiding en training). De adviezen van de sectorhoofden en commissies geweldsaanwending zijn daarvoor een belangrijke bron.

Ad. 4. De hovj's hebben een belangrijke rol als het gaat om de toetsing van het geweld dat is aangewend, maar ook in de manier van registreren in de systemen en de kwaliteit van de registraties. In 2024 hebben de eenheden verder geïnvesteerd in de professionalisering van hovj's. Zo is een GDPA-module in de landelijke hovj-opleiding opgenomen en is een leermiddel ontwikkeld voor permanente educatie 2.0 voor de zittende hovj's. Sommige eenheden hebben dit leermiddel gebruikt voor hun themadag hovj. Een belangrijk onderdeel is het gesprek met de medewerker over het aangewende geweld. Eenheden organiseren vakdagen en workshops. Een van de eenheden heeft ervoor gekozen om werkbezoeken te brengen aan andere basisteams en hovj's.

Ad.5. Het leerpunt over de OC's blijft actueel. Op verschillende niveaus worden gesprekken gevoerd met de medewerkers van het operationeel centrum (OC) over de gewenste verbeteringen. OC-medewerkers sluiten aan in reguliere overleggen over GDPA. In een aantal eenheden zijn er ook leermiddelen ontwikkeld voor de medewerkers van het OC.

Ad 6. Er is binnen de eenheden die vaker grensoverschrijdend werken aandacht geweest voor het onderwerp 'grensoverschrijdend aanwenden van geweld'. Zo is in de drie zuidelijke eenheden in samenwerking met de Belgische grenskorpsen, de Koninklijke Marechaussee en de Belgische verkeerspolitie (WPR) de training 'Zonder zorgen de grens over' samengesteld. Door deze training zijn politieambtenaren beter toegerust om het politiewerk uit te kunnen voeren binnen de afgesproken kaders, regels en procedures. Politieambtenaren worden opgeleid om grensoverschrijdend te werken volgens tussen de betreffende landen gemaakte afspraken en zo veiligheidsfouten te voorkomen. Daarnaast is er tijdens vakdagen ook specifiek aandacht besteed aan 'achtervolgingen over de grens'.

Andere activiteiten die in 2024 in relatie tot geweld hebben plaatsgevonden, zijn:

- Een wetenschappelijk onderzoek ten behoeve van de kwantitatieve duiding van de cijfers die betrekking hebben op geweldsaanwendingen.
- Het programmateam Stelsel Geweldsaanwending (SG) heeft een themamiddag georganiseerd onder meer voor de leden van de commissies geweldsaanwending. Tijdens deze themamiddag heeft de projectdirecteur innovatie van Defensie haar onderzoek 'Beyond The Split Second: Police and Military in Training and Action' gepresenteerd. Het onderzoek gaat over de manier waarop politiemensen en militairen op straat onder druk hun werk uitvoeren. Het gedrag in echte situaties is vergeleken met het gedrag in scenario-trainingen.

- Het programmteam SG heeft de afzonderlijke commissies geweldsaanwending ondersteund onder meer voor wat betreft moresprudentie, 'best practices', het actueel houden van formats en kaders en bij benoemingen.
- Het programmteam SG heeft een bijdrage geleverd aan de thema-avond 'Opwindingsdelier'.

Bijlage 1: Definities

Term	Omschrijving
Betrokken politieambtenaar	Iedere unieke politieambtenaar die in een kalenderjaar één of meer keren geweld heeft aangewend in een incident.
Externe boa's	Externe buitengewoon opsporingsambtenaren die onder het gezag van verschillende werkgevers acteren (zoals vervoerbedrijven, gemeentes en dergelijke en onder direct toezicht vallen van de korpschef. De korpschef beoordeelt ook de geweldsaanwending op het toetsingskader.
Geweldsmutatie	Registratie van een geweldsaanwending waarin geen vuurwapen is gebruikt, geen sprake is van dood of letsel van meer dan geringe betekenis, dan wel niet naar het oordeel van de hulpofficier van justitie aanleiding bestaat de geweldsaanwending te registreren.
Geweldsregistratie	Registratie van een geweldsaanwending waarin een vuurwapen is gebruikt, sprake is van dood of letsel van meer dan geringe betekenis, dan wel naar het oordeel van de hulpofficier van justitie aanleiding bestaat de geweldsaanwending te registreren. Dit formulier moet volgens de aanwijzingen van de minister worden samengesteld (besluit geweldsregistratie).
Geweldsaanwending	Het gebruiken van geweld, waaronder mede wordt verstaan het gebruik van een geweldsmiddel. In verband met de melding op grond van artikel 17 van de Ambtsinstructie valt het ter hand nemen van het vuurwapen eveneens onder het aanwenden van geweld tenzij het vuurwapen standaard in de hand of over de schouder wordt gedragen.
Geweldsmiddel	De krachtens artikel 22 van de Politiewet 2012 toegelaten uitrusting en bewapening waarmee geweld kan worden uitgeoefend, en de door onze minister van Defensie ter beschikking gestelde uitrusting en bewapening waarmee geweld kan worden uitgeoefend in de uitvoering van de politietaken, bedoeld in de artikelen 4, 57, 58 en 59 van de Politiewet 2012, zoals het vuurwapen, wapenstok, et cetera.
IBT	Integrale beroepsvaardigheidstraining (IBT) is gericht op gevaar- en geweldbeheersing. De basis van IBT is de 'Regeling toetsing geweldbeheersing politie/boa's (RTGP/RTGB)'.
Incident	Een situatie waarin één of meerdere politieambtenaren betrokken zijn en één of meerdere keren geweld hebben aangewend.
Incident in groepsoptreden	Een incident waarbij in groepsverband of op last van de meerdere (bijvoorbeeld ME) geweld is gebruikt. Omdat door de omstandigheden niet te onderscheiden is door wie wordt dit als één incident gemeld met één geweldsaanwender en eventueel meerdere individuele middelen.
OBT	Operationele begeleiding en training (OBT) staat voor het maximaal ondersteunen van politieambtenaren en het leren en ontwikkelen. De IBT is een van de onderdelen die ze daartoe uitvoeren.
Voldaan aan het toetsingskader of Niet voldaan aan (onderdelen van) het toetsingskader	Beoordeling door de politiechef aan de hand van het wettelijk kader en de criteria van vakmanschap of er sprake is geweest van handelen volgens wet- en regelgeving en de vakmanschapseisen.
Wettelijk kader	Het wettelijk kader om het handelen te beoordelen. Dit zijn de criteria op grond waarvan het aangewende geweld beoordeeld wordt (zie figuur 23).

Bijlage 2: Stroomschema Beoordelen en leren van geweld

Beoordelen en leren van geweld

(Politie)ambtenaar

Meldt de aard en de gevolgen van het geweldsincident schriftelijk via BVH en mondeling de feiten en omstandigheden bij een hovj.

hovj

De hovj start het onderzoek geweldsaanwending en toetst op basis van het landelijk toetsingskader of de geweldsaanwending geregistreerd moet worden, dan wel volstaan kan worden met een geweldsmutatie.

Geweldsregistratie indien:

- Dood of meer dan gering lichamelijk letsel
- Gebruik van het vuurwapen
- Als hovj meent dat het toegepaste geweld daar aanleiding toe geeft.

Let op: Het ter hand nemen van het vuurwapen is geen "gebruik vuurwapen" (b), maar valt wel onder het aanwenden van geweld en moet schriftelijk in BVH gemeld worden. Alleen als de hovj daar aanleiding toe ziet (c) moet hiervan een geweldsregistratie worden opgemaakt.

Geweldsmutatie

In alle andere gevallen maakt de hovj een geweldsmutatie op van de geweldsaanwending.

Sectorhoofd

Het sectorhoofd adviseert de politiechef.

Dat gebeurt na:

- Onderzoek geweldsaanwending
- Nader onderzoek geweldsaanwending door VIK
- Oriënterend of disciplinair onderzoek VIK bij vermoeden plichtsverzuim

Teamchef

P-zorg t.a.v. medewerker

- Leren van de geweldsaanwending / inwerking stellen van:
 - Kleine leercirkel
 - Grote leercirkel
- en daarbij de relevante actoren betrekken.
- Vertalen van informatie uit het beoordelingsproces naar leerdoelen voor het team.

Politiechef

- Beoordeelt de geweldsaanwending.
- Draagt zorg voor de registratie van een zakelijke weergave van meldingen en kennisgevingen.

Commissie geweldsaanwending

- Zij toetsen op basis van het landelijke toetsingskader en brengen een advies uit aan de politiechef over de geweldsaanwending en eventuele leerdoelen.

PROFESSIONELE GEWELDSAAANWENDING

Wettelijk kader (art.7 politiewet, ambtsinstructie)	Vakmanschap
1. Rechtmatige uitoefening van je bediening.	1. Respectvol
2. Het doel rechtvaardigt het toegepaste geweld, mede gelet op de hieraan verbonden risico's en gevaren.	2. Voorspelbaar en betrouwbaar
3. Aan het geweld is zo mogelijk een waarschuwing voorafgegaan.	3. De-escalerend
4. Subsidiariteit: het toegepaste geweld is het minst ingrijpende middel.	4. Zorgvuldig
5. Proportionaliteit: het toegepaste geweld staat in verhouding tot het beoogde doel.	5. Moedig maar niet overmoedig
6. Het geweldsmiddel is afgegeven, de politieambtenaar is getraind in het toepassen van geweld en de Ambtsinstructie en Politiewet zijn nageleefd.	

Openbaar Ministerie

Het OM wordt in kennis gesteld van de geweldsregistratie indien:

- Het aanwenden van geweld de dood dan wel zwaar lichamelijk letsel heeft veroorzaakt.
- Er gebruik is gemaakt van een vuurwapen met enig lichamelijk letsel tot gevolg.
- De politiechef daar aanleiding toe ziet.

Een geweldsregistratie is geen onderdeel van het OM-onderzoeksdossier.

« waakzaam en dienstbaar »

0 2024-01-10 / 127-01-00

Bijlage 3: Jaarrapportage LX externe boa

Onderwerp
Jaarrapportage 2024 meldingen
aanwenden geweld boa's
externe werkgevers LE

Organisatieonderdeel
Politie
LX
Staf

Behandeld door
[REDACTED]

Functie
Direct toezichthouder BOA

Telefoon
[REDACTED]

E-mail
[REDACTED]

Ons kenmerk
Klik hier als u tekst wilt invoeren

Uw kenmerk
Klik hier als u tekst wilt invoeren

In afschrift aan
Klik hier als u tekst wilt invoeren

Datum
8 januari 2025

Bijlage(n)
1

Pagina
1

RAPPORT

Op 1 juli 2020 is de nieuwe Ambtsinstructie voor de politie, de Koninklijke marechaussee en andere opsporingsambtenaren (Ambtsinstructie) in werking getreden. Vanaf deze datum dient aangewend geweld te worden gemeld aan een Hulpofficier van Justitie (HOvJ). Dit kan zowel een geografische- als een specifieke HOvJ zijn. Voorheen diende het aangewende geweld te worden gemeld bij de meerdere. Op grond van het Besluit Buitengewoon Opsporingsambtenaren was de direct toezichthouder BOA de meerdere.

Daar het nieuwe toetsingskader geweld onvoldoende voorzag (en nog steeds niet voorziet) in een meldingsprocedure voor boa's van externe werkgevers die eenheid overstijgend werken (Bv. bij welke eenheid moet ik melden? Bij welke HOvJ moet ik melden?) zijn de direct toezichthouders van de Landelijke Eenheid tevens HOvJ zodat boa's die onder direct toezicht staan van de politiefchef van de LE het door hen toegepaste geweld kunnen blijven melden bij de LE. Hierdoor blijft het zicht op het aangewende geweld (zowel per werkgever als per individuele boa) intact en raakt dit zicht niet versnipperd.

Met het oog op de zuiverheid van rollen is bij toerbeurt één van de uitvoerend direct toezichthouders van de Landelijke Eenheid HOvJ.

Een melding aanwenden geweld moet door de HOvJ op grond van artikel 17, lid 3 van de Ambtsinstructie worden geregistreerd en moet voldoen aan de eisen gesteld in het Besluit Geweldsregistratie.

De LE kent voor boa's van externe werkgevers twee procedures voor het melden van toegepast geweld.

Een procedure voor boa's van de Nederlandse Spoorwegen (NS) en een procedure voor overige werkgevers.

Nederlandse Spoorwegen

Reeds voor het ingaan van de nieuwe Ambtsinstructie is door de NS in nauwe samenwerking met de direct toezichthouders boa van de LE een geweldsregistratiesysteem ontwikkeld, door middel waarvan de boa's van de NS het door hen toegepaste geweld melden aan de meerdere (direct toezichthouder boa). N.a.v. het nieuwe toetsingskader geweld is deze geweldsmodule geactualiseerd en voldoet deze module aan de eisen gesteld in het Besluit Geweldsregistratie.

« waakzaam en dienstbaar »

Onderwerp
Jaarrapportage 2024 meldingen
aanwenden geweld boa's
externe werkgevers I.E.

Datum
8 januari 2025

Pagina
2 van 4

Met adviseurs van de Korpsstaf is afgesproken dat de boa's van de NS het door hen toegepaste geweld door middel van dit registratiesysteem melden aan de HÖvJ van de Landelijke Eenheid.

Voorwaarde voor het gebruik van dit registratiesysteem is het opleveren van een jaarrapportage door de NS. Zie bijlage 1.

Jaarrapportage NS

In 2024 is door de boa's van de afdeling Veiligheid & Service van de NS **3849** melding gemaakt van een geweldaanwending. Dit is een **stijging van 34%** t.o.v. 2023 (**2868** meldingen). Dit geweld werd toegepast bij in totaal **2177 incidenten**. Dit is een **stijging van 28%** t.o.v. 2023 (1707).

Het geweld bestond uit fysiek geweld, het aanleggen van handboeien en deze gebruiken als geweldsmiddel of een combinatie daarvan. In totaal werd **1582** keer de handboeien aangelegd. Dit is een **procentuele stijging van 50%** t.o.v. 2023 (1056).

Gebruik handboeien al dan niet als geweldsmiddel

Politie eenheid	Zonder	geweldsmiddel	vrijheidsbep.
<onbekend>	252	51	12
Amsterdam	177	133	41
Den Haag	262	114	33
Limburg	73	11	4
Midden-Nederland	706	169	62
Noord-Holland	24	12	2
Noord-Nederland	64	17	4
Oost-Brabant	241	130	42
Oost-Nederland	1304	308	78
Rotterdam	484	201	67
Zeeland West-Brabant	211	71	20
Totaal	3798	1217	365

Van het totaal aantal meldingen werd **3446** keer (**89,5%**) beoordeeld dat het toegepaste geweld rechtmatig was en dat het optreden voldeed aan de eisen van subsidiariteit en proportionaliteit. Bovendien werd in deze gevallen met voldoende vakmanschap opgetreden.

Van het totaal aantal meldingen voldeed **10,5%** (**403**) niet aan de eisen van subsidiariteit, proportionaliteit of vakmanschap, of werd niet opgetreden in de rechtmatige uitoefening van de bediening (bijv. de boa was niet bevoegd voor het feit). Dit is een **daling van 0,7%** t.o.v. 2023 (**11,2%**).

« waakzaam en dienstbaar »

Onderwerp
Jaarrapportage 2024 meldingen
aanwenden geweld boa's
externe werkgevers LE.

Datum
8 januari 2025

Pagina
3 van 4

In deze gevallen werd door de HOvJ een terugkoppeling in de vorm van feedback vermeld bij de betreffende melding in het registratiesysteem. De betreffende medewerker ontvangt van deze feedback automatisch een door het registratiesysteem gegenereerd rapport van de HOvJ.

In een aantal gevallen heeft de HOvJ ter evaluatie zelf een gesprek gevoerd met de boa. In drie gevallen is – naar inzicht van de hovj – een geweldsregistratie opgemaakt. De overige meldingen zijn afgehandeld als geweldsmutatie met uitgebreide schriftelijke terugkoppeling aan de boa en diens teammanager.

In de bijlage is gevoegd de door de NS aangeleverde cijfers met daarin het totaal aantal meldingen gedaan door de buitengewoon opsporingsambtenaren van V&S (5380) dit is inclusief het aantal meldingen veiligheidsfouilleringen en identiteitsfouillering. Op verzoek van de NS worden identiteitsfouilleringen ook gemeld en beoordeeld. Deze meldingen waarbij geen geweld is gebruikt (1531) zijn in mindering gebracht op het totaal zodat het aantal daadwerkelijke meldingen geweldsaanwending op 3849 uitkomt.

Overige werkgevers

Geweldsmeldingen van de buitengewoon opsporingsambtenaren van overige werkgevers worden in BVH van de eenheid waar het incident plaats vond geregistreerd. Deze boa's sturen een i8-formulier in naar de centrale mailbox van het Team Boa-toezicht van de Staf van de LE. Als het incident reeds door de eenheid in BVH is geregistreerd dan wordt het i8-formulier aan de melding gekoppeld. In alle andere gevallen wordt een nieuw incident aangemaakt door de medewerkers van het boa-loket van de LE. Ook deze meldingen worden door de HOvJ van de LE beoordeeld. Daar waar nodig wordt met de lokale HOvJ overleg gepleegd. Daarbij moet worden opgemerkt dat er per incident een (1) i8 werd opgemaakt en daarin meerdere boa's konden worden beoordeeld. Het aantal meldingen is dus waarschijnlijk hoger dan het aantal i8 registraties.

Door de boa's van de overige werkgevers die onder direct toezicht staan van de politiefchef van de LE is 336 (179 in 2023) keer geweld toegepast en gemeld. Ook dit geweld bestond uit fysiek geweld. Al dan niet gevolgd door een aanhouding waarbij handboeien konden worden gebruikt. Het gebruik van handboeien is niet meer geregistreerd als het aanwenden van geweld omdat door een aanpassing van de beleidsregels de handboeien een vrijheidsbeperkend middel zijn geworden. Een specificering naar werkgever is opgenomen in het volgende overzicht. In deze gevallen werd door de hovj een door BVH gegenereerd beoordelingsrapport van de hovj toegezonden aan de teammanager van de betreffende boa en indien nodig werd het leergesprek aangegaan met de betrokken boa's door de hovj.

Werkgever	Incidenten 2024	Aantal geweldsmeldingen	Optreden voldoende	Voldoed niet aan de vereisten van het wettelijk kader en/of vakmanschap
Arms OV	67	121	106	15
Connexxion OV	38	81	71	10
Dit Middelburg	4	4	4	0
DV&O	50	102	39	63
EBS	4	9	7	2
Keolis NL	4	8	8	0
ProRail	9	11	11	0
Totaal	176	336	246	90

« waakzaam en dienstbaar »

Postbus 100
3970 AC Driebergen
Lookant 2
3971 PP Driebergen
www.politie.nl

Onderwerp
Jaarrapportage 2024 meldingen
aanwenden geweld bo's
externe werkgevers LE.

Datum
8 januari 2025

Pagina
4 van 4

Het aantal geweldsmeldingen is gestegen met 88% t.o.v. 2023. Deze opvallende stijging lijkt een gevolg van de verandering van toezichthouder naar geweldsbevoegde buitengewoon opsporingsambtenaren bij Arriva. Uit een aantal bezoeken bij diverse concessies lijkt er, door managementwisselingen, bij een aantal teams onvoldoende helderheid te zijn over de wijze van melden van geweld door geweldsbevoegde buitengewoon opsporingsambtenaren. Het uitrollen van een aangepaste werkwijze en aanscherping van de controle en hierop zal mogelijk een effect hebben op de cijfers van het komende jaar.

Van het totaal aantal meldingen van deze bo's voldeed 88,5% aan de vereisten van het wettelijk kader en vakmanschap. Dit is nagenoeg gelijk t.o.v. 2023 (88,3%), maar is exclusief de cijfers van DV&O.

Over DV&O heerst er een brede politiek-bestuurlijke en juridische discussie over de (on)rechtmatigheid van het optreden bij COA-locaties. Vanuit direct toezicht hebben wij dit optredengezien de toen geldende wettelijke kaders als onrechtmatig beoordeeld. Medio Juli is er door een ministeriële beschikking een wettelijk kader ontstaan waarin er meer geweldsaanwendungen als rechtmatig werden beoordeeld.

Leercirkels

Aan de kleine leercirkel wordt gevolg gegeven doordat de feedback van de HOvJ door de teammanager van de betreffende bo's of door de HOvJ met de betreffende bo's wordt besproken. Hierdoor blijft de teammanager in positie en wordt gevolg gegeven aan de kleine leercirkel genoemd in het toetsingskader geweld.

De beoordeelend HOvJ kan er ook bij bo's van andere werkgevers dan de NS voor kiezen om zelf het gesprek te voeren met de betreffende bo's. Dit gebeurt voornamelijk in die gevallen waarin het optreden van de bo's in hoge mate onjuist was (bijv. geweld was niet proportioneel).

In het kader van de grote leercirkel vindt daar waar nodig overleg plaats met de werkgevers en de opleiders RTGB. Jaarlijks vindt overleg plaats met afdeling opleidingen van de NS en worden opvallende trends besproken. Het onderwerp geweld is verder een jaarlijks terugkerend agendapunt tijdens het jaargesprek met de werkgevers.

Driebergen, 08 januari 2025

De hoofdinspecteur van politie,

Uitvoerend direct toezichthouder BOA.

« waakzaam en dienstbaar »

Bijlage 4: Tabel 21

Tabel 21: Aantal geweldsmutaties en geweldsregistraties en het relatieve aandeel (%) van de geweldsregistraties op het totaal aantal geweldsaanwendungen per organisatorische eenheid en jaar

Eenheid	2021		2022		2023		2024		2021	2022	2023	2024
	Gewelds- mutatie	Gewelds- registratie	Gewelds- mutatie	Gewelds- registratie	Gewelds- mutatie	Gewelds- registratie	Gewelds- mutatie	Gewelds- registratie	Relatief	Relatief	Relatief	Relatief
Amsterdam	3587	289	3785	180	4403	202	4235	162	7,5%	4,5%	4,4%	3,7%
Den Haag	4317	328	4625	232	4980	263	4660	296	7,1%	4,8%	5,0%	6,0%
Landelijke Eenheid (opgeheven 1.1.2024)	514	102	491	101	504	99	-	-	16,6%	17,1%	16,4%	-
Landelijke Expertise en Operaties	-	-	-	-	-	-	517	91	-	-	-	15,0%
Landelijke Opsporing en Interventies	-	-	-	-	-	-	20	2	-	-	-	9,1%
Limburg	1703	99	2510	105	2797	117	3187	117	5,5%	4,0%	4,0%	3,5%
Midden-Nederland	2409	154	3060	200	3165	241	3061	162	6,0%	6,1%	7,1%	5,0%
Noord-Holland	1683	122	1992	125	2011	139	2207	67	6,8%	5,9%	6,5%	2,9%
Noord-Nederland	1989	150	2196	169	2335	288	2329	264	7,0%	7,1%	11,0%	10,2%
Politieacademie	3	0	5	0	5	0	4	1	0,0%	0,0%	0,0%	20,0%
Oost-Brabant	2754	140	3450	146	3683	143	3573	137	4,8%	4,1%	3,7%	3,7%
Oost-Nederland	3858	330	4471	360	4517	295	4548	324	7,9%	7,5%	6,1%	6,7%
Politiedienstencentrum	16	3	8	1	8	2	18	1	15,8%	11,1%	20,0%	5,3%
Rotterdam	2419	641	2887	619	3002	505	3165	472	20,9%	17,7%	14,4%	13,0%
Staf Korpsleiding	0	0	1	1	2	0	3	1	0,0%	50,0%	0,0%	25,0%
Zeeland-West-Brabant	1609	214	2026	212	2144	139	2385	142	11,7%	9,5%	6,1%	5,6%
Totaal	26.861	2572	31.507	2451	33.556	2433	33.912	2239	8,7%	7,2%	6,8%	6,2%

Bijlage 5: Tabel 29

Tabel 29: Aantal geweldsmiddelen per doel geweldsaanwending in vijf categorieën per jaar.

Categorie	Doel geweldsaanwending	2021		2022		2023		2024		2021-2024	
Aanhouden	Aanhouding verdachte	9266	31,5%	10.896	32,1%	11.615	32,3%	11.328	31,3%	43.105	31,8%
	Aanhouding veroordeelde	169	0,6%	259	0,8%	264	0,7%	208	0,6%	900	0,7%
	Aanhouding persoon met onbegrepen gedrag	890	3,0%	984	2,9%	1025	2,8%	873	2,4%	3772	2,8%
	Staaande houding vreemdeling	10	0,0%	7	0,0%	9	0,0%	14	0,0%	40	0,0%
	Aanleggen handboeien	4215	14,3%	4210	12,4%	3597	10,0%	3457	9,6%	15.479	11,4%
	Insluitingsproces	851	2,9%	892	2,6%	961	2,7%	924	2,6%	3628	2,7%
	Totaal	15.401	52,3%	17.248	50,8%	17.471	48,5%	16.804	46,5%	66.924	49,4%
Afwenden	Afwenden van geweld	3608	12,3%	3954	11,6%	4345	12,1%	3864	10,7%	15.771	11,6%
	Agressief dier	0	0,0%	42	0,1%	49	0,1%	47	0,1%	138	0,1%
	Totaal	3608	12,3%	3996	11,8%	4394	12,2%	3911	10,8%	15.909	11,7%
Ordehandhaving	Ter handhaving openbare orde	3740	12,7%	5051	14,9%	4952	13,8%	4877	13,5%	18.620	13,7%
	Tijdens oproerige beweging	183	0,6%	226	0,7%	177	0,5%	177	0,5%	763	0,6%
	Totaal	3923	13,3%	5277	15,5%	5129	14,3%	5054	14,0%	19.383	14,3%
Hulpverlening	Binnentreden ³⁸	915	3,1%	987	2,9%	1303	3,6%	1323	3,7%	4528	3,3%
	Ter hulpverlening	1895	6,4%	2451	7,2%	3070	8,5%	3513	9,7%	10.929	8,1%
	Doden ernstig gewond dier	38	0,1%	94	0,3%	186	0,5%	202	0,6%	520	0,4%
	Totaal	2848	9,7%	3532	10,4%	4559	12,7%	5038	13,9%	15.977	11,8%
Overig	Anders/ niet ingevuld	3653	12,4%	3905	11,5%	4436	12,3%	5344	14,8%	17.338	12,8%
	Totaal	29.433	100,0%	33.958	100,0%	35.989	100,0%	36.151	100,0%	135.531	100,0%

³⁸ Het aanwenden van geweld voor binnentreden kan naast hulpverlening ook gericht zijn op aanhouding.

Bijlage 6: Afkortingen

AOT	Aanhoudings- en Ondersteuningsteam
Boa	Buitengewoon opsporingsambtenaar
BTGP	Benadering Techniek Gevaarlijke Personen
BVH	Basisvoorziening Handhaving
DSI	Dienst Speciale Interventies
DTH	Direct toezichthouder
GDPA	Geweld Door Politieambtenaren
Hovj	Hulpofficier van justitie
IBT	Integrale beroepsvaardigheidstraining (IBT)
KMar	Koninklijke Marechaussee
KMT	Korpsmanagementteam
LO	Eenheid Landelijke Opsporing en Interventies
LX	Eenheid Landelijke Expertise en Operaties
NIVEL	Nederlands Instituut voor Onderzoek van de Gezondheidszorg
OBT	Operationele begeleiding en training
OC	Operationeel centrum
RTGP/RTGP	Regeling toetsing geweldbeheersing politie/boa's
VIK	Veiligheid, Integriteit en Klachten
WPR	WegPolitie - Police de la Route: Belgische verkeerspolitie

Bijlage 7: Overzicht tabellen en figuren

Samenvatting

- Tabel 1: Aantal incidenten, betrokken politieambtenaren, geweldsaanwendingen en geweldsmiddelen per organisatorische eenheid in 2024.
- Tabel 2: Aantal geweldsmutaties en geweldsregistraties en het relatieve aandeel van de geweldsregistraties op het totaal aantal geweldsaanwendingen (%) per organisatorische eenheid in 2024.

Hoofdstuk 1: Inzicht cijfers 2024

- Tabel 3: Overzicht totaal aantal incidenten, betrokken politieambtenaren, geweldsaanwendingen en middelen in 2024.

Hoofdstuk 2: Cijfers eenheden 2024

- Tabel 4: Overzicht totaal aantal incidenten, betrokken politieambtenaren, geweldsaanwendingen en geweldsmiddelen in 2024 per organisatorische eenheid.
- Tabel 5: Aantal en percentage (relatief aandeel) van het totaal aantal ingezette geweldsmiddelen per geweldsoort in 2024
- Tabel 6: Aantal unieke geweldsaanwendingen bij geweldsmiddel 'Anders (vrij tekstveld toelichting hovj)' uitgesplitst naar 'doel aanwenden geweld'.
- Tabel 7: Aantal geweldsaanwendingen per soort vuurwapengebruik in 2024.
- Tabel 8: Aantal unieke geweldsaanwendingen bij geweldsmiddel 'vuurwapen' uitgesplitst naar 'geweld tegen'.
- Tabel 9: Inzetten DSI en gebruik geweldsmiddelen.
- Tabel 10: Aantal unieke incidenten waarbij de medewerker geweld als 'direct toezichthouders' (DTH's) zijn opgegeven per organisatorische eenheid en jaar.

Hoofdstuk 3: Vergelijking 2021-2024

- Tabel 11: Incidenten GDPA, geweldsaanwendingen, politieambtenaren en geweldsmiddelen per jaar.
- Figuur 12: Index incidenten met GDPA, geweldsaanwendingen, politieambtenaren en geweldsmiddelen per jaar (2021=100).
- Tabel 13: Incidenten met GDPA, incidenten totaal en aanhoudingen totaal per jaar.
- Tabel 14: Het totaal aantal unieke incidenten per organisatorische eenheid per jaar.
- Tabel 15: Aantal unieke geweldsaanwendingen per organisatorische eenheid per jaar.
- Tabel 16: Aantal geweldsaanwendingen per doel geweldsaanwending in vijf categorieën voor de jaren 2021-2024 opgeteld.
- Figuur 17: GDPA-incidenten met personen met onbegrepen gedrag per jaar naar organisatorische eenheid.
- Figuur 18: Geweldsaanwendingen tegen uitsluitend goederen per jaar naar organisatorische eenheid.
- Tabel 19: Het totaal aantal ingezette geweldsmiddelen per geweldsoort en per jaar.
- Tabel 20: Aantal unieke geweldsaanwendingen per soort vuurwapengebruik per jaar.
- Tabel 21: Aantal geweldsmutaties en geweldsregistraties en het relatieve aandeel (%) van de geweldsregistraties op het totaal aantal geweldsaanwendingen per organisatorische eenheid en jaar.
- Tabel 22: Inzetten DSI en gebruik geweldsmiddelen.

Hoofdstuk 4: Beoordeling geweldsregistraties

- Figuur 23: Toetsingskader.
- Tabel 24: Beoordeling geweldregistraties van 2024 naar organisatorische eenheid.
- Tabel 25: Beoordelingen geweldsregistraties DSI.

Hoofdstuk 5: VIK

- Tabel 26: Overzicht onderzoeken en maatregelen door VIK naar aanleiding van geweldsaanwendingen.
- Tabel 27: Maatregelen n.a.v. disciplinaire onderzoeken, inclusief lijnonderzoek.
- Tabel 28: Ontwikkeling totaal aantal afgehandelde klachtelementen naar middel over 2021-2024.

Bijlagen

- Tabel 21: Aantal geweldsmutaties en geweldsregistraties en het relatieve aandeel (%) van de geweldsregistraties op het totaal aantal geweldsaanwendingen per organisatorische eenheid en jaar.
- Tabel 29: Aantal geweldsmiddelen per doel geweldsaanwending in vijf categorieën per jaar.